

**Závěrečná zpráva hodnocení dopadů
regulace (RIA)**

návrh zákona o evidenci tržeb

Obsah:

(1) Důvod předložení a cíle	3
(1.1) Název	3
(1.2) Definice problému	3
(1.3) Popis existujícího právního stavu v dané oblasti	6
(1.4) Identifikace dotčených subjektů	7
(1.5) Popis cílového stavu	9
(1.6) Zhodnocení rizika	9
(2) Návrh variant řešení	12
(3) Vyhodnocení nákladů a přínosů.....	27
(4) Návrh řešení	43
(5) Implementace doporučené varianty a vynuování.....	52
(6) Přezkum účinnosti regulace	54
(7) Konzultace a zdroje dat.....	55
(8) Kontakty na zpracovatele RIA.....	56

(1) Důvod předložení a cíle

(1.1) Název

Zhodnocení dopadů regulace k návrhu zákona o evidenci tržeb.

(1.2) Definice problému

1.2.1 Bodové shrnutí problému

- Boj s daňovými úniky a efektivnější výběr daní je jednou z priorit vlády České republiky. V souladu s tímto cílem obsahuje programové prohlášení vlády závazek zavést účinnou kontrolu tržeb prostřednictvím on-line systému evidence tržeb.
- Zavedení elektronické evidence tržeb má dva zásadní cíle:
 - *omezení šedé ekonomiky a efektivnější výběr daní, zejména daní z příjmů a DPH,*
 - *narovnání tržního prostředí v české ekonomice, kdy poctiví podnikatelé v různých oborech ekonomiky nejsou schopni konkurovat těm, kteří řádně neplatí daně.*
- Pokud nebude mít stát dostatečné nástroje, jak efektivně vybírat daně, a nebude tyto nástroje využívat, bude to mít negativní dopad nejen na poctivé podnikatele, ale na všechny občany ČR, kteří nesou daňovou zátěž na svých bedrech. Pokud se podaří omezit šedou ekonomiku a lépe plnit příjmovou stranu státního rozpočtu, nebude nutné zvyšovat daně, ba naopak může dojít ke snížení daňové zátěže. Zároveň bude větší prostor pro investice do vzdělání, zdravotní péče, sociální oblasti apod. Profitovat by pak z toho měli všichni, nejen úzká skupina nepoctivých jako dosud.
- Jednou z významných priorit vlády je zlepšení efektivity výběru daní a cel a zamezení zneužívání a obcházení daňových předpisů. Zavedení elektronické evidence tržeb by v kombinaci s dalšími opatřeními mělo být efektivním nástrojem, který by k danému cíli, tzn. zejména k omezení tzv. šedé ekonomiky, měl významně přispět.
- Např. dle aktuálního průzkumu Puls ekonomiky, který společnost KPMG ve střední a východní Evropě (CEE) uskutečnila mezi téměř pětistovkou vedoucích pracovníků firem, více než 60 procent českých firem považuje šedou ekonomiku za reálný problém.
- Obdobně z odhadů Evropské unie vyplývá, že se v České republice jen úniky na DPH pohybují okolo 80 mld. Kč ročně, tedy cca 2 % HDP.
- Dle odhadů Českého statistického úřadu dosahují příjmy, které by teoreticky mohly být zdaněny (jedná se především o zatajené příjmy), částky více než 160 mld. Kč.

Data uvedená v tabulce níže zahrnují odhady dvou různých forem daňových úniků. První formou je nevykazování uskutečněných příjmů a druhou formou je nadhodnocování nákladů v účetnictví. Odhadovaná data jsou za rok 2012 (nejaktuálnější dostupná data).

Tabulka nevykázaných příjmů a nadhodnocených nákladů podle NACE

2012 NACE	Nevykázané příjmy v mil. Kč	Nevykázané příjmy a nadhodnocené náklady v mil. Kč
A Zemědělství, lesnictví a rybářství	12 394	14 227
B Těžba a dobývání	0	0
C Zpracovatelský průmysl	17 933	28 770
D Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	216	375
E Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	2 093	3 387
F Stavebnictví	36 956	56 749
G Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	35 138	45 334
H Doprava a skladování	5 699	9 884
I Ubytování, stravování a pohostinství	20 017	22 546
J Informační a komunikační činnosti	4 819	7 190
K Peněžnictví a pojišťovnictví	0	0
L Činnosti v oblasti nemovitostí	3 325	4 324
M Profesní, vědecké a technické činnosti	8 752	10 796
N Administrativní a podpůrné činnosti	3 447	4 988
O Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	0	0
P Vzdělávání	659	1 020
Q Zdravotní a sociální péče	1 495	2 121
R Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	1 758	2 781
S Ostatní činnosti	5 193	7 911
T Činnosti domácností jako zaměstnavatelů; činnosti domácností produkujících blíže neurčené výrobky a služby pro vlastní potřebu	2 262	2 262
U Činnosti exteritoriálních organizací a orgánů	0	0
Celkem	162 156	224 665

Zdroj: Odhady Ministerstva financí na základě vlastních dat a dat ČSÚ

- Dle zjištění Ministerstva financí jen v odvětví stravovacích služeb (restaurace, hostince, bary) by teoreticky podle revidovaných národních účtů měl výnos DPH činit 11 mld. Kč, ovšem podle údajů ze systému ADIS bylo tímto sektorem odvedeno 1,6 mld. Kč. Při statickém posouzení to indikuje potenciální daňový únik v rozsahu 9,4 mld. Kč.

1.2.2 Podrobný popis problematiky

Finanční správa nedisponuje dostatečnými nástroji pro efektivní boj s daňovými úniky. Efektivita výběru daní a cel je závislá na možnostech orgánů Finanční správy zjistit, zda subjektu vznikla povinnost daň priznat a zaplatit. V současné době nezakládá právní řád systém práv a povinností zajišťující kontinuální tok informací potřebných pro správu jednotlivých druhů daní mezi daňovými subjekty a správcem daně. Důsledkem je nedostatečný přehled správce daně o údajích relevantních pro vznik příslušné daňové povinnosti, a to i s přihlédnutím k nástrojům, které jsou správci daně ke zjištění existence daňové povinnosti svěřeny zákonem, zejména daňovým řádem. Uvedený stav podporuje jednání daňových subjektů usilující o zamlčení

skutečností relevantních pro správu a výběr daně a zkrácení skutečného obrazu o celkové daňové povinnosti. Tato nezanedbatelná míra možnosti nezákonného obcházení daňové povinnosti se následně citelně promítá jak v přehledu o výši celkové daňové povinnosti, tak v konečné výši vybraného daňového inkasa u daní z příjmů, daně z přidané hodnoty, spotřebních daní a dalších daní, které nejsou vázané na předmět daně, který již za současného stavu podléhá některé zákonné evidenci (např. katastru nemovitostí).

Největší nebezpečí současné nezákonné praxe zkrácení daně lze přitom spatřovat u daňových subjektů, které jsou ze své povahy nebo povahy jimi vykonávané činnosti poplatníky více druhů daní, jež za ně nejsou odváděny prostřednictvím plátce, a u kterých je důvodné vyslovit předpoklad, že mohou být odváděny z většího daňového základu, než je tomu u jiných daňových subjektů.

Uvedený stav lze považovat za nežádoucí z důvodů na straně efektivní správy veřejných financí i z důvodů na straně soukromých (fyzických a právnických) osob.

Nižší míra efektivity regulace a kontroly plnění daňových povinností se odráží ve snížení objemu prostředků tvořících příjem státního rozpočtu. Neodvedené prostředky zásadně ztěžují možnost snižovat schodek státního rozpočtu, a na výdajové straně státního rozpočtu pak uskutečnění všech předpokládaných a plánovaných výdajových toků. Primárně jsou tak financovány neopominutelné výdaje a veřejné služby, které představují nezbytnou podmínku zajištění chodu státu. V míře, o kterou bylo zkráceno inkaso výběru daně, však dochází k úniku prostředků, které není možné využít pro podporu některých dalších veřejných služeb a ve prospěch jiných veřejně prospěšných investic. Toto snížení navíc poznamenává politiku státního plánování z hlediska nastavení objemu prostředků investovaných státem do budoucna a nevyhnutelně způsobuje plánování výdajů státu v nižší míře, než by tomu bylo za stavu zajišťujícího plný odvod těchto prostředků.

Dalším důležitým aspektem je **narovnání tržního prostředí v české ekonomice**, neboť poctiví podnikatelé v různých oborech ekonomiky nejsou schopni konkurovat těm, kteří řádně neplatí daně. Řada podnikatelů, kteří řádně plní své povinnosti vůči tomuto státu, apeluje na zavedení opatření, které by jim umožnilo obstát proti konkurenci, která daně neplatí. Např. platit nebo neplatit DPH znamená v konečném důsledku účtovat zákazníkovi o pětinu nižší cenu. Je tedy nezbytné aktivně zamezit faktickému znevýhodnění těch daňových subjektů, které plní daňové povinnosti a uskutečňují odvod předepsaného inkasa v souladu se zákonem. Stávající prostředí umožňuje skrze nemožnost zajištění dostatečné kontrolní kapacity správců daně vzhledem k množství podnikatelských subjektů vybraným daňovým subjektům jednat v rozporu se zákonem. Možnost daň nepřiznat s sebou nese též možnost snížit cenu zboží či služby a tím získat neoprávněnou podnikatelskou výhodu vůči konkurenci v boji o zákazníka. Není proto možné poctivým daňovým subjektům zaručit úplnou rovnost ochrany vlastnického práva ve smyslu čl. 11 zákona č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod, když obcházením daňové povinnosti dochází k obohacení nepoctivých subjektů o neodvedené prostředky. Nepoctivým subjektům tak nelze zcela zabránit ve vzniku této neoprávněné majtkové výhody získané na úkor řádných daňových poplatníků.

Zavedení elektronické evidence tržeb může mít také další pozitivní efekty, například snížení zatížení podnikatelů prostřednictvím efektivněji prováděných daňových kontrol a lepšího cílení pouze na rizikové subjekty a do budoucna i další zjednodušení administrativní zátěže, např. revizí některých statistických zjišťování apod.

Přijetím systému evidence vybraných tržeb a získáním komplexního přehledu správce daně o vybraných aspektech stanovených majtkových toků povinných subjektů lze výše zmíněným nežádoucím stavům v maximální možné míře zabránit.

Proto se navrhuje přijmout příslušnou právní úpravu ve formě zákona o evidenci tržeb a zřídit pro daňové účely evidenci tržeb o vybraných platbách tak, aby u poplatníků byla nastolena reálná rovnost v plnění daňové povinnosti a na straně státního rozpočtu do budoucna u relevantních daní zajištěn výběr inkasa v míře odpovídající reálné daňové povinnosti.

Uvedený záměr koresponduje s Programovým prohlášením vlády, v němž se mj. zavázala k rozvoji podmínek pro svobodné podnikání, zvýšení konkurenceschopnosti ekonomiky země (bod 2 Priority vlády), a k přijetí opatření nezbytných ke zlepšení efektivity výběru daní a cel, zamezení zneužívání a obcházení daňových předpisů např. digitalizací správy daní, opatřeními směřujícími k efektivní kontrole vykazovaných tržeb z maloobchodního prodeje zboží a služeb, atp. (bod 3 Resortní priority, bod 3.1 Ministerstvo financí).

(1.3) Popis existujícího právního stavu v dané oblasti

Stávající právní úprava neobsahuje takové instituty, které by umožňovaly správci daně získat relevantní informace o transakcích podnikatelských subjektů. Správce daně tak nemá k dispozici nástroje, které by mu byly s to poskytnout informaci o tom, zda daňový subjekt tvrdí svou daňovou povinnost správně, a musí se spolehnout právě na tvrzení daňového subjektu, která však mohou být nežádoucím způsobem daňovým subjektem upravena tak, aby výsledná daňová povinnost byla nižší.

Ačkoliv zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, ukládají povinnost vydat doklad o prodeji zboží nebo poskytnutí služby v případech vymezených těmito zákony, nezakládá právní řád systém práv a povinností zajišťující kontinuální tok informací potřebných pro správu daní mezi podnikajícími daňovými subjekty a správcem daně.

Nedostatek informací o transakcích a tržbách povinných subjektů neřeší ani záznamní povinnost (§ 97 zákona č. 280/2009 Sb., daňovém řádu, ve znění pozdějších předpisů), na jejímž základě vzniká povinnému subjektu ze zákona povinnost vést průběžnou evidenci o těchto uskutečňovaných platbách v případě, že obdobnou evidenci o těchto platbách již nevede na základě jiného zákonného ustanovení. K uložení povinnosti vést dodatečné zvláštní záznamy obsahující další údaje potřebné při správě daní však správce daně přistupuje individuálně, tzn. nemůže ji ve vztahu k těmto dalším údajům uložit plošně. Uložení této „dodatečné“ záznamní povinnosti není preventivním opatřením, ale až důsledkem zjištění správce daně většinou na základě provedené kontroly, že evidence vedené povinným subjektem nejsou dostatečně průkazné, a proto na jejich základě není správce daně schopen stanovit základ daně a daň. „Dodatečná“ záznamní povinnost bývá obsáhlejší, protože cíleně řeší už zjištěný problém. Proto není „dodatečná“ záznamní povinnost, vznikající na základě rozhodnutí správce daně, zejména z kapacitních důvodů, pro její individuální zaměření a administrativní náročnost, efektivně použitelným nástrojem proti rozsáhlému krácení tržeb napříč trhem.

V návaznosti na výše uvedené nemá správce daně dostatečný přehled o údajích relevantních pro vznik příslušné daňové povinnosti, a to i přesto, že jsou správci daně ke zjištění existence daňové povinnosti svěřeny zákonem, zejména daňovým řádem, některé dílčí nástroje. V současnosti totiž neexistuje žádná možnost, aby správce daně informace získával hromadně a navíc v reálném čase a zamezil tak subjektu v úpravě tvrzených skutečností.

Uvedený stav podporuje jednání daňových subjektů usilujících o zamlčení skutečností relevantních pro správu a výběr daně a zkreslení skutečného obrazu o celkové daňové povinnosti. Nižší míra efektivity regulace a kontroly plnění daňových povinností se odráží ve snížení objemu prostředků tvořících příjem státního rozpočtu a reálné asymetrii v daňovém zatížení v neprospěch poplatníků plnících daňové povinnosti

Zamýšlená evidence tržeb směřuje k postupnému narovnání podmínek ve veškerých rizikových podnikatelských odvětvích, tedy žádnou skupinu subjektů nediskriminuje. Naopak současnou situaci, kdy některé subjekty neoprávněně krátí svou daňovou povinnost a tím získávají konkureční výhodu oproti těm subjektům, které řádně své povinnosti plní, lze označit za diskriminující. Jedním ze základních cílů evidence tržeb je tak narovnání tržního prostředí v české ekonomice.

(1.4) Identifikace dotčených subjektů

Ačkoliv řešení problematiky nabízí různé přístupy a různé modely evidence tržeb, je třeba zdůraznit, že bez ohledu na zvolené řešení zůstává skupina dotčených subjektů de facto nezměněna, stejně jako přímé i nepřímé dopady, které takové řešení vyvolá.

Jedinou výjimkou je situace, kdy by byla zvolena nulová varianta – tedy zachování stávajícího stavu. Nepřistoupení ke změnám vyvolává především negativní přímé i nepřímé dopady na všechny dotčené subjekty, tj. všechny podnikatele a potažmo celý trh. Přímým dopadem zůstává poškození poctivých podnikatelů podnikateli, kteří neplatí daně, a v důsledku této skutečnosti získávají neoprávněný prospěch spočívající v možnosti účtovat nižší cenu a fakticky dosahovat vyšší zisk v důsledku řádného neodvedení daně.

Zachování stávající varianty poškozuje nízkým daňovým příjmem nejen stát, resp. státní rozpočet, ale též všechny občany ČR, kteří nesou daňovou zátěž na svých bedrech.

Dotčenými subjekty jsou:

1) povinné subjekty, kterým bude uložena povinnost evidovat tržby

Bude se jednat o právnické osoby s podnikatelskou činností a podnikající fyzické osoby. Věcné výjimky by měly být minimální, obecně by měly existovat zejména výjimky systémové. Pokud by bylo výjimek příliš mnoho, jejich zneužívání a s tím spojená deformace tržního i daňového prostředí by vedla k výraznému snížení efektivity celého systému.

Dle údajů ČSÚ fungovalo k 31. prosinci 2012 v ČR cca 1,3 mil. aktivních podnikatelských subjektů, z toho cca 375 tisíc právnických osob a cca 933 tisíc fyzických osob, které podaly daňové přiznání k dani z příjmu dle § 7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Dle zjištění Ministerstva financí a dle odhadů a analýz dalších subjektů (např. karetní společnosti a jednotlivé podnikatelské svazy) bude k evidenci tržeb povinno cca 500 – 600 tis. subjektů. U zbývajících částí subjektů lze očekávat, že nebudou přijímat platby v hotovosti a nebudou tak v působnosti systému evidence tržeb.

Základním přímým dopadem nenulových variant je vznik povinnosti evidovat tržby a případně povinnost upravit či obstarat za účelem splnění stanovené povinnosti odpovídající technické vybavení.

Pozitivní přímý dopad v případě přijetí záměru evidovat tržby lze spatřovat v narovnání podnikatelského prostředí a zajištění konkurenceschopnosti subjektům, které byly doposud „znevýhodněny“ tím, že řádně platily daně.

Nepřímo se tato skutečnost může projevit snížením nejen daňového zatížení subjektů v důsledku zvýšení daňových příjmů státního rozpočtu, ale i potenciálním snížením administrativního zatížení. Evidence tržeb poskytne státu nejen informaci o tom, že proběhla transakce, jejíž příjem je předmětem daňové povinnosti, ale též informace, které jsou předmětem nejrůznějších statistických zjišťování - statistická zjišťování následně budou moci probíhat v menším rozsahu než doposud.

Efektivní získávání informací o podnikatelských subjektech se může projevit rovněž snížením počtu daňových kontrol v důsledku jejich lepšího cílení na rizikové subjekty – subjekty, které budou řádně plnit své povinnosti, nebudou předmětem zbytečných kontrol a čas, který trávili přípravou a jednáním v rámci daňové kontroly, budou moci efektivně využít ke svému podnikání.

2) orgány vykonávající působnost a pravomoci správce daně

Budou dotčeny realizací projektu, na základě výsledného řešení jim bude svěřena působnost a pravomoc v rámci zákona o evidenci tržeb (orgány Finanční správy a orgány Celní správy).

Přímý dopad nenulové varianty se ve vztahu ke správci daně projeví vznikem nových pravomocí, zejména ve vztahu k získávání nových informací o daňových subjektech a možnosti využít tyto informace pro svou činnost. Získání informací o transakcích povinných subjektů

umožňuje lépe kontrolovat plnění daňových povinností, zejména povinnosti tvrdit a zaplatit daň, a v návaznosti na to vykonávat i stávající pravomoci správce daně efektivněji - zejména daňovou kontrolu. Informace o výši tržeb umožňuje cílit na ty subjekty, které vykazují abnormality a jeví se jako rizikové, a nezatěžovat daňovou kontrolou subjekty, jejichž tržby se jeví jako konstantní a bezproblémové.

Přijetí nenulové varianty se projeví též v nárůstu povinností správce daně – správce daně nad rámec stávající působnosti bude kontrolovat právní úpravy v oblasti evidence tržeb, rozhodovat v procesním řízení o sankcích a uložení povinnosti. Taktéž bude v souvislosti s problematikou evidence tržeb kontrolovat splnění uložené sankce a dobrovolně nesplněné povinnosti vymáhat.

3) veřejnost

Především zákazníci povinných subjektů budou do určité míry participovat na zajištění chodu celého systému (možnost ověření zaevidování účtenky v systému Finanční správy, vyžadování účtenky od obchodníka,...).

Přijetí nenulové varianty se může projevit ve vztahu k veřejnosti jednak přímo možností participovat na zajištění chodu celého systému a tím zvýšit odpovědnost veřejnosti, a jednak využitím zlepšených služeb poskytovatelů telekomunikačních služeb a služeb v oblasti internetového připojení.

Nepřímý dopad opatření by se mohl projevit v prohloubení morální odpovědnosti veřejnosti – pouhým vyžadováním účtenky jako jakéhosi potvrzení o tom, že byla provedena transakce, z níž má subjekt povinnosti odvést daň, má každý občan možnost podílet se na zvýšení daňových příjmů státu a nepřímo se tak podílet na zvyšování příjmů pro zdravotní a sociální oblasti, nebo na možnosti dosáhnout snížení daňové zátěže pro všechny, aniž by na straně občana došlo k dalšímu zatížení.

4) dodavatelé koncových řešení (SW a HW), a to jak na straně povinných subjektů, tak na straně veřejné správy, dále pak poskytovatelé služeb souvisejících se systémem evidence tržeb (např. poskytovatelé internetového připojení, telekomunikačních služeb apod.)

Ve vztahu k těmto subjektům bude nejvýraznějším dopadem vytvoření nové podnikatelské příležitosti, což může nepřímo vést k vyššímu zisku. Nové produkty a služby ve větším rozsahu, které bude potenciálně vyžadovat až 600 tisíc podnikatelských subjektů, povedou k oživení trhu a k růstu obrátu.

5) stát jako celek včetně všech jeho občanů

Pokud nebude mít stát dostatečné nástroje, jak efektivně vybírat daně, a nebude tyto nástroje využívat, bude to mít negativní dopad nejen na poctivé podnikatele, ale na všechny občany ČR, kteří nesou daňovou zátěž na svých bedrech. Pokud se podaří omezit šedou ekonomiku a lépe plnit příjmovou stranu státního rozpočtu, nebude nutné zvyšovat daně, ba naopak může dojít ke snížení daňové zátěže. Zároveň bude větší prostor pro investice do vzdělání, zdravotní péče, sociální oblasti apod. Předpokládá se přímý dopad v podobě navýšení příjmů státního rozpočtu, snižování zadluženosti České republiky v důsledku zjištění skutečných příjmů a navýšení daňové povinnosti u některých subjektů. Nepřímo se může projevit oživením trhu nejprve v oblasti informačních technologií a souvisejících služeb, v návaznosti na to může dojít k rozvoji i v dalších oblastech podnikání. Oživení trhu s sebou může přinést vznik nových pracovních míst, tzn. pokles nezaměstnanosti, větší kupní sílu obyvatelstva a celkově vyšší odvody pro státní rozpočet. Dalším nepřímým dopadem může být zkvalitnění služeb v oblasti telekomunikací, zejména zkvalitnění poskytování a pokrytí internetového připojení na základě zvýšené poptávky v této oblasti.

Nad rámec výše zmíněného lze potenciálně identifikovat i další skupiny dotčených subjektů, nicméně dopad na ně je vzhledem k výběru vhodné varianty méně významný.

(1.5) Popis cílového stavu

Zavedení elektronické evidence tržeb má dva základní cíle:

- *omezení šedé ekonomiky a efektivnější výběr daní, zejména daní z příjmů a DPH,*
- *narovnání tržního prostředí v české ekonomice, kdy poctiví podnikatelé v různých oborech ekonomiky nejsou schopni konkurovat těm, kteří řádně neplatí daně.*

Elektronická evidence tržeb bude zajišťovat průběžnou evidenci stanovených údajů o majetkových tocích u vybraných daňových subjektů. Tento prostředek poskytne správci daně důkazní prostředky o skutečnostech rozhodných pro správu daní, v důsledku čehož bude znemožněna současná praxe spočívající v obcházení daňové povinnosti a dojde k předpokládanému zvýšení daňového inkasa v řádech stovek milionů až miliard korun, tedy ke zvýšení příjmu státního rozpočtu. Současně dojde k odstranění neodůvodněného konkurenčního zvýhodnění subjektů, jimž praxe současné právní úpravy umožňuje zkracovat svou daňovou povinnost na úkor daňových subjektů jednajících v souladu se zákonem.

Prioritou je optimální a vyvážené fungování celého systému s využitím současných technologických možností při minimální finanční a administrativní zátěži povinných subjektů a současné maximální efektivitě využití dat pro práci Finanční správy.

Zároveň musí být zajištěna také co nejnižší náročnost na zavedení systému, bezpečnost a dobrá funkcionální vzhledem ke stávajícím systémům, které jsou Finanční správou využívány. Naplnění cílů musí proběhnout bez zbytečné zátěže podnikatelů a s minimálními náklady.

Dalším cílem je nastavit pozitivní vnímání připravovaného opatření a nastavení optimálních parametrů pro ČR. Projekt je nejen mezi podnikateli pozitivně vnímán a i díky otevřené a vstřícné komunikaci ze strany MF se podařilo docílit poměrně široké podpory zavedení evidence tržeb. Vedle pozitivního vnímání záměru ze strany podnikatelů má Ministerstvo financí zájem na tom, aby se projekt pozitivně projevil na smýšlení veřejnosti, a to zejména ve smyslu uvědomění si souvislosti mezi řádným plněním daňové povinnosti ve vztahu k zajišťování veřejných potřeb (zejména sociální a zdravotní péče státu o občany), k navyšování/snižování daňového zatížení a morálce jako takové – cílem je pozitivně apelovat na občany v tom smyslu, že platit daně je správné, takové chování se v konečném důsledku vyplatí a je to v zájmu státu jako celku.

Výše uvedených cílů má být dosaženo za racionálního poměru nákladů na zvolenou variantu a přínosů z ní.

(1.6) Zhodnocení rizika

1.6.1 Rizika v případě nepřijetí nové právní úpravy

Rizika nepřijetí nové úpravy spočívají především v trvajícím zvýšeném nebezpečí daňových úniků a neúčinném vymáhání daňových povinností, což povede k prohlubování asymetrie daňového zatížení mezi jednotlivými subjekty, jakož i k možnosti podnikatelských subjektů získávat tržní výhodu tím, že na straně povinného subjektu nebudou plněny veškeré daňové povinnosti a takový subjekt bude mít možnost získat zákazníky díky výrazně nižší ceně zboží či služeb.

Nepřijetím systému evidence vybraných tržeb bude nadále trvat stav, kdy správce daně nemá k dispozici komplexní přehled o vybraných aspektech stanovených majetkových toků povinných subjektů a tudíž nelze nežádoucím stavům v potřebné míře zabránit.

Proto se navrhuje přijmout příslušnou právní úpravu ve formě zákona o evidenci tržeb a zřídit pro daňové účely evidenci tržeb, čímž bude u poplatníků nastolena reálná rovnost v plnění

daňové povinnosti a na straně státního rozpočtu do budoucna zajištěn výběr inkasa daní v míře odpovídající skutečné daňové povinnosti povinných subjektů.

Nepřímé riziko v případě nepřistoupení k nové právní úpravě spočívá v negativním působení uvedeného stavu na morálku ve společnosti, v případě dlouhodobého trvání může vést k definitivnímu přijetí fungování pokřiveného prostředí jako standardu.

1.6.2 Rizika v případě přijetí nové právní úpravy

V případě, že bude přistoupeno k nové právní úpravě, lze uvažovat především o rizicích, která jsou spojena se zavedením systému evidence tržeb do praxe po technické stránce, přijetí nové legislativy a s tím souvisejících povinností veřejnosti, a s tím, aby dodržování právních norem bylo efektivně vynucováno.

Rizika politická

S politickým prostředím České republiky se pojí především riziko nezavedení nové úpravy jako celku. Evidence tržeb, ačkoliv má celou řadu stoupců v řadách podnikatelů i veřejnosti, je v médiích primárně prezentována jako nepopulární opatření, a to jak médiu, tak politiky. V případě, že záměr zavést evidenci tržeb nebude proveden včas a s kvalitní kampaní zaměřenou na pozitivní vnímání tohoto opatření, je zde reálná hrozba zneužití záměru v rámci předvolebních bojů. V důsledku toho by se mohla opakovat situace z let 2005 až 2007, kdy vstoupil v platnost zákon o registračních pokladnách, který ale přes značené investice státu v důsledku negativní kampaně nikdy co do úpravy právní povinnosti evidovat tržby registrační pokladnou nevstoupil v účinnost. Ministerstvo financí proto bude vyvíjet maximální úsilí v oblasti pozitivně laděné informační kampaně za účelem nasměrování veřejného mínění tak, aby byl záměr lépe pochopen, a aby byly jednoznačně identifikovány přímé i nepřímé důsledky nepřijetí právní úpravy tak, aby se se záměrem mohla většina obyvatelstva ztotožnit. Již v rámci přípravy nové právní úpravy se Ministerstvo financí snaží v maximální možné míře konzultovat způsob evidování po technické i věcné stránce se zástupci dotčených subjektů z oblasti povinných osob.

Rizika na straně státu

V prvé řadě se tedy jedná o nepřipravenost IT řešení. Bez ohledu na zvolený model evidence tržeb bude Ministerstvo financí při přípravě systému vycházet z některého modelu již aplikovaného v jiné zemi Evropské unie. Tím, že systém již reálně jinde funguje, je možnost jeho parametry efektivně převzít, seznámit se s nedostatky systému na základě mezinárodní spolupráce a tyto nedostatky odstranit či eliminovat. Současně se předpokládá, že před samotnou účinností právního předpisu a potažmo celého systému bude po určitou dobu fungovat testovací verze, díky níž budou odstraněny případné nedostatky, které není možné zjistit jinak než praxí.

Bez ohledu na zvolený model dále Ministerstvo financí počítá s tím, že vznik povinnosti ve vztahu k různým skupinám povinných subjektů bude fázován. Postupný náběh umožní hladší průběh zavedení systému, a to jak na straně Finanční správy, tak na straně povinných subjektů.

Ministerstvo financí si je vědomo skutečnosti, že efektivita zamýšleného řešení je vždy spojena s možností kontrolovat a popřípadě i vynutit plnění povinností. Nová právní úprava počítá s navýšením povinností na straně správců daně a potenciální riziko tak spočívá v jejich nedostatečné kapacitě. Za tím účelem Ministerstvo financí počítá s mírným navýšením personálního obsazení tak, aby bylo zajištěno řádné fungování systému minimalizující na straně povinných subjektů prostor pro obcházení právních předpisů. Vedlejším efektem nové právní úpravy a přiznání nových pravomocí správci daně je nutnost řádně proškolit stávající personální složku Finanční správy tak, aby byla s to nejen řádně vykonávat činnost kontrolní ve vztahu k tvrzení a vyměření daně, ale aby byla též schopna poskytnout erudovanou pomoc v případě jakékoliv otázky směřující na správce daně.

Další riziko, se kterým se musí Ministerstvo financí v rámci přípravy nové právní úpravy vypořádat, je riziko obcházení legislativní úpravy povinnými subjekty. Ministerstvo financí důkladně analyzovalo jednotlivé modely evidence tržeb a na základě svých zjištění došlo k závěru, že míra rizika se liší podle zvoleného modelu evidence tržeb. Ačkoliv největší jistotu

poskytuje právě on-line model evidence, kdy jsou data poskytnuta správci daně v okamžiku provedení transakce a dále jsou uložena na serveru správce daně, který je má kdykoliv k dispozici, i off-line model zaručuje menší riziko obcházení zákona než nulová varianta. I v tomto případě má správce daně k dispozici záznamy o provedených transakcích, i když tyto záznamy nemá v reálném čase a vzniká tak prostor pro manipulaci s těmito daty. Nulová varianta poskytuje největší prostor pro obcházení daňové povinnosti – správce daně není s to zjistit transakce povinného subjektu, pokud neprovede daňovou kontrolu, a není tak s to ani efektivně zpětně ověřit tvrzenou a vyměřenou daňovou povinnost.

V případě zvolení nenulové varianty musí být vzata v úvahu též možnost vzniku korupčního rizika. Možnost vzniku korupčního rizika můžeme identifikovat jednak ve vztahu k nadefinování výjimek z povinnosti evidovat tržby, jednak v případě technického řešení. Výjimky z povinnosti evidovat by měly být uděleny pouze systémově s minimem individuálních výjimek ukládaných správcem daně. Možnost individuálního udělení výjimky pak přichází v úvahu pouze tam, kde by striktní trvání na splnění povinnosti výrazně zasahovalo do plynulosti evidence tržeb, nebo se jeví jako nevhodné, a zároveň se jedná o natolik specifickou činnost nebo situaci, že na ni nemohlo být systémovou výjimkou pamatováno. V případě technického řešení lze o korupčním jednání jako o potenciální hrozbě uvažovat u těch posuzovaných modelů, kde stát vyžaduje, aby výrobci a servisní střediska prošly systémem certifikace, tzn. existuje zde potenciální riziko ovlivňování výše uvedených rozhodnutí. S ohledem na minimalizaci rizik je tak vhodné upřednostnit variantu, která je otevřeným technickým řešením a eliminuje či nevytváří dostatečný prostor pro potenciální korupční jednání.

Rizika na straně povinných subjektů

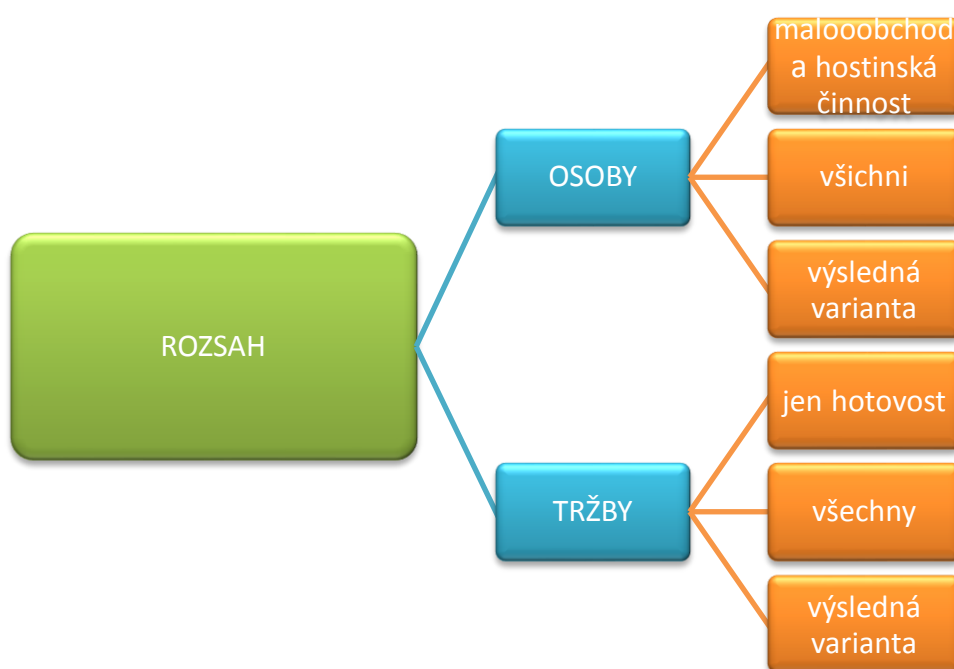
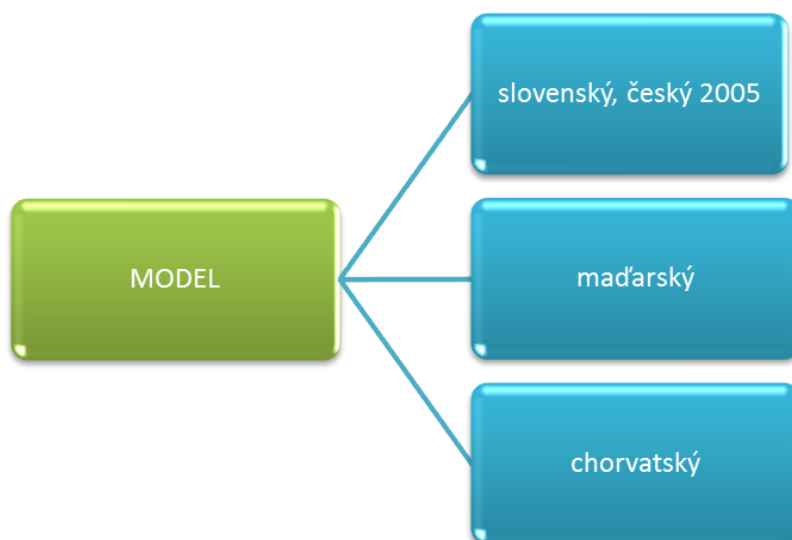
Rizika na straně podnikatelů do jisté míry opisují rizika spojená se zavedením systému na straně státu. Jedná se především o negativní vnímání nové povinnosti – Ministerstvo financí se dopady a přínosy zamýšlené úpravy snaží zdůraznit informační kampaní. Již v rámci příprav záměru se setkalo s celou řadou pozitivních ohlasů a navenek vyjadřuje podporu projektu dokonce celá řada zájmových sdružení (Hospodářská komora České republiky, Svaz obchodu a cestovního ruchu,...). Informační kampaň bude nadále pokračovat a předpokládá se, že zejména od polovinu roku 2015 dosáhne výrazné intenzity. Vedle osvětlení pozitivních efektů řádného plnění daňové povinnosti (snížení administrativního a daňového zatížení) bude apelovat též na morální zásady společnosti, uvědomění si provazby mezi navýšením daňového odvodu do státního rozpočtu a zajištěním základních potřeb občanů státu a v neposlední řadě též na skutečnost, že získání povědomí o tržbách a potažmo daňových povinnostech povinných subjektů povede k narovnání tržního prostředí. Pro podnikatele se jeví jako směrodatné, aby si uvědomili, že možnost snížit cenu zboží nebo služby v důsledku neodvádění daně je neoprávněnou konkurenční výhodou a takové chování poškozují kvalitu podnikatelského prostředí v České republice.

Cílem Ministerstva financí je rovněž odvrátit riziko nepřipravenosti podnikatelských subjektů na zavedení nové povinnosti. Ministerstvo financí preferuje ve zvolených možnostech variantu, která se vyznačuje nejvyšší mírou jednoduchosti a na straně povinných subjektů bude vyžadovat minimální množství administrativních úkonů. Za účelem seznámení podnikatelských subjektů s potenciální novou právní úpravou Ministerstvo financí již dnes spolupracuje s podnikatelskými svazy napříč odvětvími a jejich zástupcům nastiňuje jednotlivé aspekty zamýšlené právní úpravy tak, aby měly prostor jednotlivé členy s těmito prvky seznámit. Ministerstvo na podporu informovanosti a připravenosti připravuje rovněž informační kampaň, která rovněž pomůže povinným subjektům se s legislativním návrhem a jeho požadavky seznámit a na účinnost projektu se připravit. Stejně jako v případě zavádění technického řešení na straně státu se i zde jeví jako pozitivní zavést systém evidence tržeb ve fázích tak, aby byla zajištěna plynulost chodu projektu a každý z povinných subjektů měl dostatečný prostor se technicky i odborně připravit.

Zásadní rizika ve vztahu k právu EU a k dalším právním předpisům nebyla identifikována.

(2) Návrh variant řešení

- Pokud má být evidence tržeb zavedena, je nezbytné zvolit vhodný systém – model a v rámci tohoto modelu pak i rozsah evidence zejména ve vazbě na předmět (tzn. co evidovat) a subjekt (tzn. kdo bude evidovat).
- Co se týče volby modelu evidování tržeb může probíhat na základě on-line systému, kdy jsou data správci daně k dispozici v reálném čase provádění transakce, nebo off-line, kdy jsou data ukládána do zařízení, které má tzv. fiskální paměť. V úvahu přichází též kombinovaná varianta, při níž jsou data ukládána do paměti zařízení a správci daně jsou odesílána v pravidelných intervalech.
- S možností evidovat tržby je dále spjata rozhodnutí, jaký bude rozsah systému – především kdo bude povinen tržby evidovat a jaké tržby budou povinnosti evidovat tržby podléhat.

2. A. Varianta 0 (nulová varianta):

Zachování stávajícího stavu – za současného stavu neexistuje jednotná evidence tržeb, správci daně jsou k dispozici pouze omezené nástroje, zejména zákonná záznamní povinnost podle § 97 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, ukládající subjektu, který při své podnikatelské nebo jiné samostatně výdělečné činnosti uskutečňuje platby v hotovosti a tyto platby neeviduje v jiné zákonem stanovené evidenci, povinnost vést průběžně evidenci těchto plateb.

2. B. Zavedení elektronické evidence tržeb:

Zavedení evidence tržeb jakožto nástroje pro omezení daňových úniků není myšlenkou novou. Ze zemí Evropské unie je používání registračních pokladen uzákoněno v Itálii, Maďarsku, Bulharsku, Rumunsku, Řecku, Litvě, Maltě, Kypru, Polsku a Slovensku, mimo EU například na Ukrajině, v Srbsku, Černé Hoře a Turecku.

Ministerstvo financí v rámci zajištění optimalizace nastavení systému evidence tržeb konzultovalo jednotlivé aspekty navrhované úpravy se zástupci dotčených subjektů, a to i z pohledu konkrétních vykonávaných podnikatelských aktivit majících svá specifika a v rámci zahraniční spolupráce i se zástupci orgánů státní správy Chorvatské republiky a Maďarské republiky.

Ve svém záměru zavést fungující systém evidence tržeb se Ministerstvo financí inspirovalo chorvatským modelem tzv. fiskalizace, kterou Chorvatsko spustilo před dvěma lety, a jehož zavedení do praxe i dosavadní fungování se obešly bez technických problémů i hmatatelného zvýšení administrativní zátěže a nákladů obchodníků.

Komunikace a spolupráce s chorvatskými kolegy probíhá velice dobře. Co se týče dosavadních jednání lze zmínit např. první inspirační návštěvu zástupců MF a Finanční správy v Chorvatsku na konci března 2014 či návštěvu chorvatského ministra financí koncem července 2014 v ČR. Dále samozřejmě funguje průběžná komunikace a konzultace na pracovní úrovni.

Z důvodu správného nastavení kapacity budovaného systému i nastavení zákonných požadavků Ministerstvo financí provádí analýzy tržního prostředí. Souběžně vede diskuse se zástupci podnikatelských svazů, odborových organizací a dalších dotčených subjektů, aby se co nejlépe zmapovala situace a specifika jednotlivých oborů, na která je třeba v zákoně pamatovat.

Dále MF spolupracuje se zástupci Hospodářské komory ČR, která podporuje zavedení evidence tržeb v České republice za podmínek optimálního nastavení parametrů fungování systému evidence tržeb tak, aby státem prosazované a realizované řešení nebrzdilo byznys a ekonomiku v ČR.

Záměr evidovat tržby uskutečněné podnikatelskými subjekty se objevuje napříč zahraničními právními řádů s tím, že varianty lze zobecnit na tři základní způsoby, jak se s evidováním tržeb daňových subjektů vypořádat:

2. B. 1. evidence tržeb pokladnou s fiskální pamětí (off-line evidence),
2. B. 2. pokladny s fiskální pamětí a odloženým on-line režimem, a
2. B. 3. on-line evidence tržeb.

2.B.1. Slovenský model a nerealizovaný model českého návrhu z roku 2005 (off-line)

Systém evidence tržeb prostřednictvím pokladen s fiskální pamětí (tzv. registrační pokladny) funguje např. na Slovensku (č. 289/2008 Z.z., o používání elektronickej registračnej pokladnice a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb., o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov) a v České republice měl být zaveden v roce 2005 (zákon č. 215/2005 Sb., o registračních pokladnách). Základní princip registračních pokladen spočívá v tom, že tržby podnikatelských subjektů jsou evidovány prostřednictvím pokladny s fiskální pamětí. Všechny uskutečněné transakce subjektu jsou zaznamenány právě do této paměti. Fiskální paměť by měla být neprolomitelná, data v ní obsažená by měla být nezměnitelná a nesmazatelná. Kontrola ze strany orgánů Finanční správy probíhá na místě,

kontrolou údajů ve fiskální paměti a kontrolou plnění povinnosti ze strany podnikatelského subjektu, který má povinnost vydat o provedené transakci doklad.

Základní princip registračních pokladen spočívá v tom, že tržby podnikatelských subjektů jsou evidovány prostřednictvím pokladny s fiskální pamětí. Systém je již poměrně zastaralý, i když odpovídá technickým možnostem doby, ve které byl zaváděn. To se potvrzuje i na Slovensku, kde se zvažuje přechod na on-line evidenci, stejně jako v jiných zemích, kde na takové technické řešení evidence tržeb přistoupili (Švédsko, Srbsko, ...). Na Slovensku umožňují přechod na on-line evidenci podnikatelům v případě, že vydají méně než 1000 účtenek měsíčně. Jestliže splní tento požadavek, mohou používat namísto „klasické“ registrační pokladny tzv. „virtuální registrační pokladnu“, tedy takovou pokladnu, která on-line komunikuje se systémem Finanční správy.

Výhoda:

- splňuje primární cíl, kterým je evidence tržeb.

Nevýhody spočívají v technickém řešení, tj. v samotné fiskální paměti:

- jedná se o off-line řešení, data jsou ukládána do fiskální paměti a Finanční správě jsou pak odesílána v pravidelných intervalech, Finanční správa však tyto informace nemá on-line, v reálném čase,
- získaná data se nikam neukládají – pro Finanční správu tak není možné je použít pro případnou analýzu a sespárování s jinými informacemi o subjektu,
- fiskální paměť samotná by sice měla být neprolomitelná a nesmazatelná, v praxi však mezery vykazuje – je zde tedy prostor pro manipulaci s daty,
- technické řešení prostřednictvím fiskální paměti zvyšuje náklady podnikatelského subjektu – tyto náklady se projeví jednak v okamžiku pořízení, kdy je subjekt oprávněn použít pouze certifikovanou pokladnu, jednak v průběhu jejího používání, kdy jakákoliv servisní činnost může být prováděna pouze certifikovaným servisním střediskem. V důsledku uvedeného vzniká korupční prostředí a v situaci, kdy certifikovaných servisních středisek není dostatek - nevzniká konkurenční prostředí, které by odráželo reálnou hodnotu servisu registračních pokladen s fiskální pamětí. Stejný nedostatek se pak projevuje rovněž u certifikovaných výrobců.

2. B. 2. Maďarský model (kombinace on-line a off-line modelu)

Systém je založen na elektronické evidenci tržeb prostřednictvím mobilní sítě (pomocí speciálních SIM karet) a pokladny opatřené „fiskální kontrolní jednotkou“, přes kterou se pokladna připojuje k serveru. Pokladna je navíc opatřena GSM modulem, který sleduje fyzické umístění pokladny. Data jsou uschovávána duplicitně, jak ve fiskální jednotce, tak na serveru. Součástí řešení jsou i detailní požadavky na obsah displeje, kontrolu správnosti výpočtu, atp. Fiskální paměť pokladny dále monitoruje fyzické umístění pokladny, sleduje narušení integrity jednotky, výpadky proudu, stavy pokladny, komunikaci se serverem správce daně. Data jsou odesílána do serverů správce daně s využitím GSM každých 30 minut. Uvedený systém je technicky velmi složitý, z toho důvodu bylo opakovaně měněno datum účinnosti, nejzazším termínem pro pořízení odpovídající pokladny pak byl 31. prosinec 2013.

Výhody systému:

- Data jsou daňovým subjektem ke správci daně přenášena v pravidelných intervalech (nikoliv v reálném čase). Data jsou uchovávána jak ve fiskální jednotce, tak i na serveru.

Nevýhody systému:

- Off-line evidence tržeb, jejíž podstatou je využití autorizovaných zařízení s fiskální pamětí.

- Povinný (daňový) subjekt je povinen využívat pouze autorizované softwarové a hardwarové zařízení, které bylo zákonem stanoveným způsobem certifikováno a zaznamenat ve fiskální paměti stanovené údaje o každé evidované transakci.
- Složitý a náročný systém - řešení je však poměrně nákladově i administrativně náročné jak na straně povinného subjektu, tak Finanční správy.
- Vysoké náklady v souvislosti se zajištěním certifikovaného SW a HW vybavení pro povinné subjekty. Rovněž Finanční správě vznikají významné náklady, jak na centrální úložiště, tak evidenci pokladen.
- Jako vedlejší efekt zde ve vztahu k certifikovaným výrobcům a servisům vzniká prostor pro korupční prostředí.
- Řešení navíc dostatečně nereflektuje podnikatelské činnosti mimo stálou provozovnu.

2. B. 3. Chorvatský model (on-line)

V Chorvatsku byl zvolen on-line model evidence tržeb. V tomto případě dochází k zaevidování provedené transakce Finanční správou v reálném čase. V okamžiku provedení každé jednotlivé transakce totiž povinný subjekt odešle data prostřednictvím internetového připojení do datového úložiště Finanční správy. Uvedená informace je uložena na serveru Finanční správy a je tak ze strany daňového subjektu nesmazatelná. Technické řešení v případě on-line modelu vyžaduje pokladní systém s připojením k internetu a stálé připojení na internet. S ohledem na skutečnost, že k zaevidování tržby dochází na serveru Finanční správy, neklade model žádné zvláštní požadavky na software a je čistě na uvážení subjektu, jaký pokladní software zvolí.

V případě objektivní nemožnosti připojit se k internetu se povinnost evidovat tržby řeší alternativním způsobem, v náhradní elektronické evidenci nebo vydáváním papírových bločků.

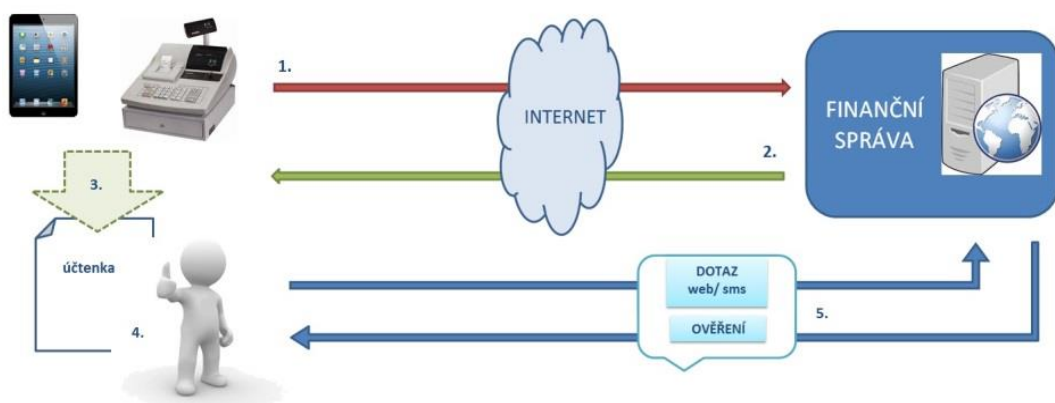
V Chorvatsku došlo po zavedení tohoto systému k zásadnímu nárůstu vykazovaných tržeb u podnikatelů. Dle získaných dat v pohostinství vykazovaly osoby samostatně výdělečně činné nárůst tržeb v průměru o cca 55 %, v maloobchodě o 28 %.

Výhody on-line systému:

- Stálé elektronické spojení mezi povinnými (daňovými) subjekty a správcem daně, při kterém dochází k přenosu relevantních dat v reálném čase.
- Každé zaevidované transakci přiděleno jedinečné identifikační číslo, jež je zpětně zasíláno daňovému subjektu – díky tomuto jedinečnému číslu je správce daně schopen dohledat transakci v systému při kontrole.
- Uvedená informace je navždy uložena na serveru Finanční správy, bez nutnosti ukládání v samotném zařízení, a je tak ze strany daňového subjektu nezpochybnitelná a nesmazatelná.
- K přenosu dat není subjekt povinen využívat zvlášť certifikované softwarové, ani hardwarové vybavení, může tedy využít jakýkoliv software a hardware podporující vyžadované funkce.
- Systém je založen na jednoduchosti a nízké nákladovosti na straně povinných subjektů při zajištění naplnění jeho funkce.

Nevýhody on-line systému:

- Vyžaduje náklady na vytvoření a správu systému na straně Finanční správy.

1. Povinný subjekt zašle datovou zprávu o transakci Finanční správě
2. Ze systému Finanční správy je zasláno potvrzení o přijetí s unikátním kódem účtenky
3. Povinný subjekt vytiskne účtenku (včetně potvrzovacího kódu)
4. Zákazník má povinnost převzít účtenku
5. Evidenci dané tržby si zákazník může ověřit prostřednictvím webové aplikace Finanční správy

Srovnání jednotlivých modelů

	Mikroekonomické hledisko	Makroekonomické hledisko	Daňové úniky
SLOVENSKÝ model	Náklady na pořízení: - registračních pokladen - certifikovaného HW a SW - zvýšené náklady na autorizovaný servis	Náklady na: - zřízení a údržbu systému Již překonané technické řešení, složité na správu Nízká efektivita	vyšší riziko: - Finanční správa nahrává data při kontrole nebo v pravidelných intervalech přímo u poplatníka, nemá informace v reálném čase - možnost manipulace s daty - riziko nedostatečné kontroly
MAĎARSKÝ model	Náklady na pořízení: - certifikovaného SW podporujícího evidenci tržeb - certifikovaného technického zařízení disponujícího fiskální pamětí včetně - zvýšené náklady na autorizovaný servis	Náklady na: - zřízení a údržbu systému evidence tržeb - jedná se o velmi složitý systém, časově a technicky náročný na zavedení Nižší efektivita	střední riziko: - Finanční správa nemá informace v reálném čase, ale pouze v pravidelných intervalech - stále existuje určitá možnost manipulace s daty - riziko nedostatečné kontroly
CHORVATSKÝ model	Potencionální pořizovací náklady: - ke zřízení stálého elektronického připojení - na případný dodatečný HW či SW Nižší nákladovost, možnost použití i stávajících zařízení	Nutnost vynaložení nákladů na: - zřízení a údržbu systému - datové úložiště, datové struktury Jednoduchost a rychlost zavedení Efektivní systém	nízké riziko: - informace jsou k dispozici v reálném čase - riziko manipulace s daty minimalizováno tím, že data nejsou primárně uložena u subjektu - riziko nedostatečné kontroly

2. C. Povinné osoby a evidované tržby

V souvislosti se zvažovaným rozsahem evidence tržeb je nutné posoudit rozsah povinných subjektů a způsobů plateb, které budou podléhat povinnosti evidovat tržby.

2. C. 1. Osoby

Pro fungování systému je zásadní rozhodnutí, jaké subjekty budou povinny zasílat tržby k evidenci do datového úložiště Finanční správy.

Pro vyhodnocení počtu dotčených povinných subjektů a případných dopadů pro jejich podnikání vycházelo Ministerstvo financí z následujících statistických dat:

I. Odhad počtu aktivních jednotek v roce 2012

NACE	Název	Celkový počet jednotek
02	Lesnictví a těžba dřeva	9 789
03	Rybolov a akvakultura	463
05	Těžba a úprava černého a hnědého uhlí	11
06	Těžba ropy a zemního plynu	5
07	Těžba a úprava rud	1
08	Ostatní těžba a dobývání	307
09	Podpůrné činnosti při těžbě	35
10	Výroba potravinářských výrobků	7 301
11	Výroba nápojů	1 222
12	Výroba tabákových výrobků	5
13	Výroba textilií	3 150
14	Výroba oděvů	10 784
15	Výroba usní a souvisejících výrobků	840
16	Zpracování dřeva, výroba dřevěných, korkových, proutěných a slaměných výrobků, kromě nábytku	29 405
17	Výroba papíru a výrobků z papíru	929
18	Tisk a rozmnožování nahraných nosičů	8 730
19	Výroba koksu a rafinovaných ropných produktů	34
20	Výroba chemických látek a chemických přípravků	1 837
21	Výroba základních farmaceutických výrobků a farmaceutických přípravků	88
22	Výroba pryžových a plastových výrobků	3 906
23	Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků	6 576
24	Výroba základních kovů, hutní zpracování kovů; slévárství	906
25	Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků, kromě strojů a zařízení	44 075
26	Výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení	3 353
27	Výroba elektrických zařízení	14 751
28	Výroba strojů a zařízení j. n.	5 833
29	Výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů	1 208

30	Výroba ostatních dopravních prostředků a zařízení	584
31	Výroba nábytku	8 116
32	Ostatní zpracovatelský průmysl	8 656
33	Opravy a instalace strojů a zařízení	11 584
35	Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	5 986
36	Shromažďování, úprava a rozvod vody	446
37	Činnosti související s odpadními vodami	349
38	Shromažďování, sběr a odstraňování odpadů, úprava odpadů k dalšímu využití	5 507
39	Sanace a jiné činnosti související s odpady	80
41	Výstavba budov	33 291
42	Inženýrské stavitelství	2 453
43	Specializované stavební činnosti	140 052
45	Velkoobchod, maloobchod a opravy motorových vozidel	32 717
46	Velkoobchod, kromě motorových vozidel	83 244
47	Maloobchod, kromě motorových vozidel	132 129
49	Pozemní a potrubní doprava	34 969
50	Vodní doprava	86
51	Letecká doprava	39
52	Skladování a vedlejší činnosti v dopravě	4 640
53	Poštovní a kurýrní činnosti	326
55	Ubytování	8 962
56	Stravování a pohostinství	51 536
58	Vydavatelské činnosti	6 125
59	Činnosti v oblasti filmů, videozáznamů a televizních programů, pořizování zvukových nahrávek a hudební vydavatelské činnosti	3 728
60	Tvorba programů a vysílání	173
61	Telekomunikační činnosti	885
62	Činnosti v oblasti informačních technologií	20 013
63	Informační činnosti	4 724
68	Činnosti v oblasti nemovitostí	48 400
69	Právní a účetnické činnosti	54 999
70	Činnosti vedení podniků; poradenství v oblasti řízení	16 425
71	Architektonické a inženýrské činnosti; technické zkoušky a analýzy	36 218
72	Výzkum a vývoj	998
73	Reklama a průzkum trhu	15 901
74	Ostatní profesní, vědecké a technické činnosti	45 029
75	Veterinární činnosti	2 495
77	Činnosti v oblasti pronájmu a operativního leasingu	4 372
78	Činnosti související se zaměstnáním	1 404
79	Činnosti cestovních agentur, kancelářů a jiné rezervační a související činnosti	6 147
80	Bezpečnostní a pátrací činnosti	2 702
81	Činnosti související se stavbami a úpravou krajiny	9 484
82	Administrativní, kancelářské a jiné podpůrné činnosti pro podnikání	8 025
85	Vzdělávání	19 083

86	Zdravotní péče	24 387
87	Pobytové služby sociální péče	184
88	Ambulantní nebo terénní sociální služby	687
90	Tvůrčí, umělecké a zábavní činnosti	5 031
91	Činnosti knihoven, archivů, muzeí a jiných kulturních zařízení	183
92	Činnosti heren, kasin a sázkových kanceláří	1 017
93	Sportovní, zábavní a rekreační činnosti	11 953
95	Opravy počítačů a výrobků pro osobní potřebu a převážně pro domácnost	8 090
96	Poskytování ostatních osobních služeb	46 620
Celkem		1 126 866

Zdroj: Výsledky ročního statistického zjišťování P5-01, dopočty s využitím údajů MF CR, ČSSZ

Poznámka: tabulka neobsahuje data za zemědělství (NACE 01), finanční a pojišťovací služby (NACE 64 až 66), státní a veřejnou správu (NACE 84) a zájmové spolky (NACE 94).

II. Odhady daňových (povinných) subjektů, které podaly daňové přiznání k dani z příjmu za zdaňovací období roku 2012 podle sekce NACE

1. Odhady daňových (povinných) subjektů („DS“), které podaly daňové přiznání („DAP“) k dani z příjmu právnických osob („DPPO“) za zdaňovací období roku 2012

Sekce NACE	Počty DS, které podaly DAP k DPPO za zdaňovací období roku 2012							
	Intervaly dle ročního úhrnu čistého obrátu (ř.1 části K přílohy č.1 k II. oddílu DAP k DPPO) v Kč							
	do 500 000	500 001- 1 000 000	1 000 001- 10 000 000	10 000 001 -100 000 000	100 000 001- 1 000 000 000	1 000 000 001 a více	nevyplněn	Celkem
0 - neurčeno	1 095	186	652	325	74	29	110	2 471
sekce A (01,02,03) zemědělství, lesnictví a rybářství	5 163	402	1 423	1 841	452	16	498	9 795
sekce B (05,06,07,08,09) těžba a dobývání	89	10	63	88	38	14	7	309
sekce C zpracovatelský průmysl (10,11,12,13,14,15,16,17,18,19, 20,21,22,23,24,25,26,27,28,29, 30,31,32,33)	7 202	1 295	7 623	7 286	2 463	514	727	27 110
sekce D (35) výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	320	61	435	518	91	52	22	1 499
sekce E (36,37,38,39) zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	429	84	443	515	167	23	45	1 706
sekce F (41,42,43) stavebnictví	7 467	1 635	9 157	5 485	715	53	838	25 350
sekce G (45,46,47) velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	41 739	6 504	22 908	15 595	3 478	458	4 053	94 735
sekce H (49,50,51,52,53) doprava a skladování	1 854	322	2 032	1 873	498	54	222	6 855

sekce I (55,56) - ubytování, stravování a pohostinství	4 367	1 449	3 903	1 087	82	5	368	11 261
sekce J (58,59,60,61,62,63) informační a komunikační činnosti	3 705	915	3 377	1 494	279	36	207	10 013
sekce K (64,65,66) peněžnictví a pojišťovnictví	1 056	218	658	411	180	93	170	2 786
sekce L (68) činnosti v oblasti nemovitostí	46 223	6 378	12 136	4 320	687	47	1 968	71 759
sekce M (69,70,71,72,73,74,75) profesní, vědecké a technické činnosti	12 019	3 214	9 649	3 688	608	44	687	29 909
sekce N (77,78,79,80,81,82) administrativní a podpůrné činnosti	3 434	739	2 384	1 338	225	22	286	8 428
sekce O (84) veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	3 023	396	3 007	1 436	195	32	676	8 765
sekce P (85) vzdělávání	2 951	723	4 207	3 027	55	11	371	11 345
sekce Q (86,87,88) zdravotní a sociální péče	1 576	428	2 989	1 140	210	31	83	6 457
sekce R (90,91,92,93) kulturní, zábavní a rekreační činnosti	10 226	1 628	2 732	824	89	8	822	16 329
sekce S (94,95,96) ostatní činnosti	18 733	2 371	4 099	1 252	131	9	1 398	27 993
sekce T (97,98) činnosti domácností jako zaměstnavatelů činnosti domácností produkujících blíže neurčené výrobky a služby pro vlastní potřebu	49	10	15	4	0	0	1	79
sekce U (99) činnosti exterritoriálních organizací a orgánů	45	6	15	3	0	0	7	76
Celkem	172 765	28 974	93 907	53 550	10 717	1 551	13 566	375 030

Zdroj: Data MF

2. Odhady daňových (povinných) subjektů („DS“), které podaly daňové přiznání („DAP“) k dani z příjmů fyzických osob („DPFO“) za zdaňovací období roku 2012, a které vedou účetnictví

SEKCE NACE	Počty DS, které podaly DAP k DPFO za zdaňovací období roku 2012, a které vedou účetnictví						
	Intervaly dle ročního úhrnu čistého obrátu (část 2A přílohy č.1 k DAP k DPFO) v Kč						
	do 500 000	500 001- 1 000 000	1 000 001- 10 000 000	10 000 001- 100 000 000	100 000 001-1 000 000 000	1 000 000 001 a více	celkem
0 – neurčeno (01,02,03)	0	0	0	0	0	0	0
sekce A zemědělství, lesnictví a rybářství	359	121	335	272	8	0	1 095
sekce B (05,06,07,08,09)	11	4	8	8	0	0	31

těžba a dobývání							
sekce C (10,11,12,13,14,15,16,17,18,19,20,21,22,23,24,25,26,27,28,29,30,31,32,33) zpracovatelský průmysl	1 223	359	1 035	627	40	0	3 284
sekce D (35) výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	939	44	50	12	5	0	1 050
sekce E (36,37,38,39) zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	50	14	48	47	4	0	163
sekce F (41,42,43) stavebnictví	1 837	412	1 100	429	13	0	3 791
sekce G (45,46,47) velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	9 310	6 376	3 325	2 147	142	1	21 301
sekce H (49,50,51,52,53) doprava a skladování	448	186	543	418	32	0	1 627
sekce I (55,56) ubytování, stravování a pohostinství	606	413	487	84	2	0	1 592
sekce J (58,59,60,61,62,63) informační a komunikační činnosti	250	53	104	30	2	0	439
sekce K (64,65,66) peněžnictví a pojišťovnictví	70	12	26	7	0	0	115
sekce L (68) činnosti v oblasti nemovitostí	438	87	190	40	2	0	757
sekce M(69,70,71,72,73,74,75) profesní, vědecké a technické činnosti	1 273	372	722	795	18	0	3 180
sekce N (77,78,79,80,81,82) administrativní a podpůrné činnosti	480	96	230	88	5	0	899
sekce O (84) veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	33	9	35	20	0	0	97
sekce P (85) vzdělávání	105	34	37	8	0	0	184
sekce Q (86,87,88) zdravotní a sociální péče	123	41	236	106	0	0	506
sekce R (90,91,92,93) kulturní, zábavní a rekreační činnosti	214	83	88	22	2	0	409
sekce S (94,95,96) ostatní činnosti	1 303	366	382	134	8	0	2 193
sekce T (97,98) činnosti domácností jako zaměstnavatelů; činnosti domácností produkujících blíže neurčené výrobky a služby pro vlastní potřebu	14	2	0	0	1	0	17
sekce U (99) činnosti exteritoriálních organizací a orgánů	2	0	0	0	0	0	2
Celkem	19 088	9 084	8 981	5 294	284	1	42 732

3. Odhady daňových (povinných) subjektů („DS“), které podaly daňové přiznání („DAP“) k dani z příjmu fyzických osob („DPFO“) za zdaňovací období roku 2012, a které vykázaly příjem dle § 7 zákona o dani z příjmů

SEKCE NACE	počty DS, které podaly DAP k DPFO za zdaňovací období roku 2012, a které vykázaly příjem dle §7						
	intervaly dle výše příjmu dle §7 zákona (ř.101 přílohy č.1 k DAP k DPFO) v Kč						
	0-500 000	500 001-1 000 000	1 000 001-10 000 000	10 000 001-100 000 000	100 000 001-1 000 000 000	1 000 000 001 a více	Celkem
0 – neurčeno (01,02,03)	23	12	3	0	0	0	38
sekce A zemědělství, lesnictví a rybářství	28 199	5 986	6 941	440	0	0	41 566
sekce B (05,06,07,08,09) těžba a dobývání	308	93	73	4	0	0	478
sekce C (10,11,12,13,14,15,16,17,18,19, 20,21,22,23,24,25,26,27,28,29, 30,31,32,33) zpracovatelský průmysl	64 698	16 871	13 793	611	0	0	95 973
sekce D (35) výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	3 564	240	223	6	0	0	4 033
sekce E (36,37,38,39) zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	799	279	474	64	1	0	1 617
sekce F (41,42,43) stavebnictví	109 027	25 101	19 694	535	2	0	154 359
sekce G (45,46,47) velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	117 085	34 244	34 455	1 955	3	0	187 742
sekce H (49,50,51,52,53) doprava a skladování	12 362	5 498	6 698	545	1	0	25 104
sekce I (55,56) ubytování, stravování a pohostinství	16 906	11 687	6 878	111	0	0	35 582
sekce J (58,59,60,61,62,63) informační a komunikační činnosti	20 511	5 597	3 614	61	1	0	29 784
sekce K (64,65,66) peněžnictví a pojišťovnictví	17 815	3 022	1 833	33	0	0	22 703
sekce L (68) činnosti v oblasti nemovitostí	13 325	2 039	1 004	31	0	0	16 399
sekce M(69,70,71,72,73,74,75) profesní, vědecké a technické činnosti	92 018	21 755	14 511	396	5	0	128 685
sekce N (77,78,79,80,81,82) administrativní a podpůrné činnosti	18 156	2 867	1 983	86	0	0	23 092
sekce O (84) veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	1 832	549	543	17	0	0	2 941
sekce P (85) vzdělávání	13 518	1 730	601	8	0	0	15 857

sekce Q (86,87,88) zdravotní a sociální péče	5 266	2 818	14 682	96	0	0	22 862
sekce R (90,91,92,93) kulturní, zábavní a rekreační činnosti	26 964	4 203	2 248	71	1	0	33 487
sekce S (94,95,96) ostatní činnosti	73 586	10 421	6 011	176	0	0	90 194
sekce T (97,98) činnosti domácností jako zaměstnavatelů; činnosti domácností produkujících blíže neurčené výrobky a služby pro vlastní potřebu	648	50	33	0	0	0	731
sekce U (99) činnosti exteritoriálních organizací a orgánů	67	11	6	0	0	0	84
Celkem	636 677	155 073	136 301	5 246	14	0	933 311

Zdroj: Data MF

2. C. 1. 1. Maloobchod a hostinská činnost

Varianta zavedení povinnosti pouze pro subjekty podnikající v oblasti maloobchodu a hostinské činnosti.

Počet potenciálně dotčených subjektů dle statistik ČSÚ k 31. prosinci 2012:

- v oblasti maloobchodu: 132 129
- v oblasti stravování a pohostinství: 51 536

Důvody pro zavedení varianty:

- Jedno z nejrizikovějších odvětví, kde většina transakcí probíhá v hotovosti a je zde velké procento daňových subjektů, které nepřiznávají své skutečné příjmy, a proto zavedení evidence tržeb u takovýchto subjektů bude účinným nástrojem při výběru daňového inkasa a znemožní se tím současná praxe spočívající v obcházení daňové povinnosti,
- na tuto oblast směřoval zamýšlený zákon č. 215/2005 Sb., o registračních pokladnách.

Rizika uvedené varianty:

- narušení hospodářské soutěže znevýhodněním jedné skupiny podnikatelů,
- nedodržení rovnosti subjektů
- riziko obcházení povinnosti evidovat tržby formálním zvolením jiného druhu živnosti.

2. C. 1. 2. Všechny podnikatelské subjekty

Systém bude nastaven pro všechny podnikatelské subjekty bez výjimek.

Počet potenciálně dotčených subjektů odhadem Ministerstva financí: 500 – 600 tis.

Důvody pro zavedení varianty:

- dodržení rovnosti subjektů, nenarušuje hospodářskou soutěž,
- postihuje daňové úniky napříč všemi oblastmi,
- nastavení systému bez možnosti výjimek nevytváří korupční prostředí.

Rizika uvedené varianty:

- znemožnění nebo významné omezení podnikání na straně individuálních podnikatelů nebo skupin podnikatelů se specifickým předmětem, místem nebo režimem podnikání.

2. C. 1. 3. Všechny podnikatelské subjekty s výjimkami:

Jako nejvhodnější se jeví kombinace variant, která eliminuje možná rizika. Povinnosti budou podléhat všechny oblasti podnikání s tím, že tam, kde by mohlo dojít ke znemožnění nebo

omezení podnikání nebo by náklady převýšily přínosy uplatňování systému, budou existovat výjimky.

Evidenci tržeb budou v návaznosti na zvolené řešení podléhat poplatníci daně z příjmů právnických osob a fyzické osoby, které mají příjem ze samostatné činnosti podle § 7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Povinnost evidovat tržby nebude uložena těm podnikatelským subjektům, jejichž příjmy jsou příjmem z jiné činnosti než z podnikání.

Věcné výjimky budou minimální, pouze ty systémové (např. vyjmutí nahodilých příjmů nebo příjmů z prodejních automatů), nebo kvůli objektivní stálé nemožnosti on-line propojení, které může u některých subjektů nastat; zde se počítá se zjednodušeným režimem evidence tržeb, také se počítá s možností např. plošně některou činnost či oblast vyjmout.

Počet dotčených subjektů odhadem Ministerstva financí: cca 500 tis.

Důvody pro zavedení této varianty:

- minimum výjimek s objektivně nastavenými důvody, tak, aby nebyla narušena hospodářská soutěž, byla dodržena rovnost subjektů a zároveň aby plošným zavedením povinnosti evidovat tržby nedošlo k znemožnění nebo významnému omezení podnikání na straně individuálních podnikatelů nebo skupin podnikatelů se specifickým předmětem, místem nebo režimem podnikání,
- oproti právní úpravě v zákoně o registračních pokladnách je patrné, že z hlediska daňových úniků šedou zónou není zdaleka pouze maloobchod a hostinská činnost, ale že významné daňové úniky jsou realizovány prakticky ve všech činnostech v oblasti služeb, stavebnictví, u svobodných povolání atp.

Riziko uvedené varianty:

- velmi nízké riziko pro vznik korupčního prostředí v případě rozhodování o výjimkách.

2. C. 2. Tržby:

Pro účely nastavení rozsahu tržeb pracovalo Ministerstvo financí s následujícími daty:

1. Odhady procentuálního rozdělení jednotlivých způsobů plateb

1.) podle hodnoty transakcí

v hotovosti	75%
Kartou	18%
přímým převodem	5%
jiným způsobem	2%

2.) podle počtu transakcí

v hotovosti	94%
Kartou	3%
přímým převodem	0,5%
jiným způsobem	2,5%

Zdroj: Odhady Ministerstva financí a vydavatelů platebních karet ve vztahu k roku 2012

2. C. 2. 1. Pouze platby hotovostí

Povinnosti evidovat tržby budou podléhat jen tržby, za které zákazník zaplatí hotovostí, tedy pouze bankovkami a mincemi.

Důvody pro zavedení této varianty:

- směřuje na rizikové transakce, které nejsou zjistitelné jiným způsobem, v případě ostatních způsobů placení lze najít stopu o jejich provedení (výpis z bankovního či jiného účtu, atp.).

Rizika uvedené varianty:

- komplikuje proces placení, může paradoxně vést k preferenci hotovostního placení – buď pozitivně, např. za účelem získání účtenky do loterie – mohlo by negativně ovlivnit rozvoj bezhotovostního placení, nebo negativně, např. za účelem získání slevy z ceny
- velmi omezuje možnosti preventivní automatické kontroly v důsledku neporovnatelnosti subjektů, cíleného zaměření kontrolní činnosti i získání dat pro náhradní stanovení správné výše daňové povinnosti.

Dle odhadů vydavatelů platebních karet bylo dle dat k roku 2012 v ČR učiněno 94% transakcí v hotovosti.

2. C. 2. 2. Všechny platby

Evidenci tržeb by podléhal jakýkoliv způsob úhrady bez ohledu na její zjistitelnost Finanční správou (hotovost, platba kartou, předplacenou kartou, z účtu na účet).

Důvody pro zavedení varianty:

- nepreferuje žádný způsob placení, nepovede k preferování některých způsobů mezi zákazníky.

Rizika uvedené varianty:

- zatěžuje i transakce, u kterých existuje jednoznačná stopa o provedení, např. přímá úhrada z účtu na účet,
- může komplikovat vydání dokladu s odpovídajícími údaji, v případě platby z účtu na účet by vznikaly nejasnosti v tom, kdy účtenku vydat.

2. C. 2. 3. Všechny platby vyjma přímého převodu:

Projekt elektronické evidence směřuje k tomu, aby Finanční správa získala informace o transakcích, které jsou příjmem povinného subjektu, a které jsou aktuálně pro Finanční správu nezjistitelné. Proto se předpokládá vyloučení přímých plateb z účtu na účet – vyznačují se vysokou mírou dohledatelnosti a průkaznosti, neboť jsou evidovány bankami a banky mají povinnost vydat na žádost Finanční správy výpis z účtu. Evidenci tržeb budou podléhat všechny tržby v hotovosti, platební kartou, poukázkami (typicky stravenkami) a dalšími podobnými způsoby (např. platby mobilem splňující stanovená kritéria).

Důvody pro zavedení této varianty:

- jsou postiženy veškeré platby, které jsou z hlediska zjistelnosti problematické,
- jsou zahrnuty i transakce uskutečněné formou platebních karet, jejich nepostihnutí by totiž mohlo vést k deformacím preferencí ve způsobech placení (zákazník by např. ve snaze o získání „losu“ do účtenkové loterie preferoval platbu v hotovosti),
- zároveň nedochází ke vzniku problematických situací v případě transakcí za přítomnosti podnikatele a zákazníka – účtenka se všemi náležitostmi je vydána bez ohledu na způsob placení obratem po provedení transakce,
- možnost automatické plošné kontroly (při srovnání tržeb s daňovým přiznáním).

Rizika uvedené varianty:

- je zde možnost, že některé transakce budou evidovány dvakrát (např. platba za dárkový poukaz a platba dárkovým poukazem).

Odhady počtu subjektů, které budou evidovat tržby v případě, že povinnosti budou podléhat všechny transakce vyjma transakcí uhrazených přímým převodem z účtu na účet

počet podnikatelů poskytujících služby v ubytování, stravování a pohostinství:		48435
počet subjektů přijímajících platby podléhající evidenci tržeb:	95%	46013
počet podnikatelů podnikajících v oblasti maloobchodu a velkoobchodu:		255535
počet subjektů přijímajících platby podléhající evidenci tržeb:	75%	191651
ostatní podnikatelé – počet subjektů:		998860
počet subjektů přijímajících platby podléhající evidenci tržeb:	30%	299658
celkový počet subjektů, které budou přijímat tržby podléhající povinnosti evidovat tržby		537322

Zdroj: Odhady Ministerstva financí na základě dat Českého statistického úřadu a vlastních dat

Disclaimer: Konkrétní data nejsou za ČR k dispozici, jedná se proto o velmi hrubé odhady

V kategorii velkoobchod a maloobchod jsou zahrnuti i podnikatelé z oblasti „Oprava a údržba motorových vozidel“

(3) Vyhodnocení nákladů a přínosů

3. 1 Identifikace nákladů a přínosů

Za účelem posouzení vhodnosti jednotlivých variant identifikovalo Ministerstvo financí ve vztahu ke všem variantám řešení základní náklady a přínosy, které jsou uvedeny níže. Cílem této části je pouze uvést základní náklady a přínosy, které s evidencí tržeb bezprostředně souvisejí. Náklady a přínosy budou pro jednotlivé varianty posouzeny z mikroekonomického (dopad na jednotlivce) a makroekonomického hlediska (dopad na celkový vývoj ekonomické situace). Dále budou všechny varianty posouzeny z hlediska vlivu na „boj s daňovými úniky“ (šedou ekonomikou) a z hlediska daňového dopadu v případě zvolení jednotlivé varianty.

Náklady státu

- náklady na technické řešení
 - pořizovací náklady na zřízení systému evidence tržeb
 - opakující se náklady na údržbu
- administrativní náklady
 - vstupní náklady na zajištění podmínek fungování - zejména potřeba dodatečných personálních zdrojů participujících na vyřizování agendy v rozsahu, ve kterém nebude automatizována
 - opakované náklady na dodatečné zdroje v platové oblasti na personální složku systému

Náklady povinných subjektů

- náklady na technické řešení – záměr Ministerstva směřuje k tomu, aby náklady byly minimální
 - pořizovací náklady na pořízení odpovídajícího hardwarového a softwarového řešení
 - opakující se náklady v návaznosti na zvolený model, např. náklady na internetové připojení, certifikaci a servis zařízení atp.

Náklady veřejnosti

- nepředpokládají se přímé náklady veřejnosti; zavedení některé z nenulových variant se může nepřímo projevit lehkým nárůstem cen u některých subjektů, a to v důsledku odvádění odpovídající výše daně těmito subjekty, které doposud ve značném rozsahu výši svých příjmů zkracovaly – podle statistických dat např. v pohostinství. Předpokládá se však kompenzace v podobě snížení sazby DPH, tzn. ve vztahu ke koncovému zákazníkovi – veřejnosti - by se zavedení povinnosti nemělo projevit nebo případně jen narovnáním reálných cen tam, kde účtování nižší ceny obchodníkem bylo důsledkem řádného neplnění daňové povinnosti; volba nulové varianty se naopak může projevit jako nepřímý náklad v podobě zvyšování daňového zatížení obyvatelstva

Náklady dodavatelů

- nepředpokládají se přímé náklady; navýšení poptávky se projeví navýšením nákladů vztahujících se k podnikatelské činnosti – k navýšení dojde mírou přímo úměrnou navýšení poptávky, množství zákazníků a zvýšení odbytu zboží nebo služeb

Přínosy státu

- přínos na straně veřejných rozpočtů - navýšení daňového inkasa
- minimalizace prostoru pro umělé snižování daňové povinnosti v důsledku obcházení zákona
- zvýšená informovanost správce daně
- efektivnější zacílení kontrol prováděných správcem daně

Přínosy povinným subjektům

- narovnání tržního prostředí v důsledku odpadnutí neoprávněné tržní výhody

- potenciální odpadnutí záznamní povinnosti dle § 97 daňového řádu

Přínosy veřejnosti

- stát nebude přistupovat k navyšování daňových sazeb
- možnost užívat veřejné statky a služby financované z prostředků získaných potenciálním zvýšením odvodu daňového inkasa
- vyšší konkurence v důsledku narovnání tržního prostředí – poskytování kvalitnějšího zboží a služeb

Přínosy dodavatelům

- nový podnikatelský záměr
- vyšší zisk

Pro porovnání nákladů a přínosů byly zvoleny čtyři základní skupiny podnikatelů. V dalších částech tohoto dokumentu budou náklady a přínosy posuzovány ve vztahu k těmto kategoriím:

a) podnikatel velkého rozsahu

Provozuje velké množství provozoven (100 a více) různé velikosti v návaznosti na umístění provozovny, funguje na trhu napříč republikou a regiony. Každá provozovna má několik pokladních míst, zpravidla více než 5. Tato pokladní místa jsou vybavena sofistikovanými pokladními systémy, zpravidla jsou v dobře dostupných místech vybaveni rovněž platebním terminálem. V této kategorii se nepředpokládá podnikatel nevybavený pokladnou, tzn. vypisující účtenky ručně, a to bez ohledu na to, zda je umístěn ve větším městě či menší obci. Jeho pokladní systém má ve většině případů způsobilost upravit SW a tím umožnit přizpůsobení záměru evidovat tržby. Takový podnikatelský subjekt bude mít 1000 a více pokladních míst.

Předpokládaný úhrn ročního obrátu: 100 000 001 a více Kč.

b) podnikatel středního rozsahu

Provozuje větší množství provozoven (20 a více), provozovny jsou rozmístěny zpravidla v krajských městech, popř. v okresních městech, zaměstnance počítá v řádu stovek. Každá provozovna má několik pokladních míst, zpravidla více než 2; některá pokladní místa jsou vybavena pokladním systémem, některá pokladnami, a to v závislosti na druhu a geografickém místě podnikání – města budou zpravidla vybavena lépe než menší obce, podnikatelé v oblasti nákupu a prodeje budou vybaveni lépe než podnikatelé zaměřující se na poskytování služeb. Tento subjekt bude mít nejméně 50 pokladních míst.

Předpokládaný úhrn ročního obrátu: 10 000 001 – 100 000 000 Kč.

c) malý podnikatel

Provozuje do 20 provozoven, provozovny jsou rozmístěny buď v rámci relativně malé geografické oblasti nebo napříč republikou, ale pouze v krajských městech nebo jiných místech, kde se s ohledem na zaměření předpokládá odpovídající kupní síla; má zaměstnance, a to v řádu desítek. Provozovna má zpravidla 1 – 2 pokladní místa; většina podnikatelů disponuje jednoduššími typy pokladen, které umožňují vydat účtenku, úprava SW však zpravidla nebude možná. Lze předpokládat průměrně 10 pokladních míst.

Předpokládaný úhrn ročního obrátu: 1 000 000 – 10 000 000 Kč.

d) nejmenší živnostníci

Podnikatelé s obrátem do 1 milionu Kč, tzn. neplátcí DPH nebo osoby, které podnikatelskou činnost provozují jako vedlejší činnost, zpravidla vedle zaměstnaneckého poměru; nezaměstnávají žádné další osoby. Podnikají z domova nebo mají jednu provozovnu; vždy mají pouze 1 pokladní místo, jsou vybaveni buď nejjednodušší pokladnou, která neumožňuje změnu SW, nebo účtenky vypisují ručně.

Předpokládaný úhrn ročního obrátu: 100 000 001 a více Kč.

Přehled počtu podnikatelů podle velikosti (podle předpokládaného úhrnu ročního obratu)

počet podnikatelů poskytující služby v ubytování, stravování a pohostinství:	48435
celkem velkého rozsahu:	89
z toho fyzických osob:	2
z toho právnických osob:	87
celkem středního rozsahu:	1282
z toho fyzických osob:	195
z toho právnických osob:	1087
celkem malý podnikatel:	11268
z toho fyzických osob:	7365
z toho právnických osob:	3903
celkem drobný živnostník:	35428
z toho fyzických osob:	29612
z toho právnických osob:	5816
celkem obrat nevyplněn:	368
z toho fyzických osob:	0
z toho právnických osob:	368
počet subjektů přijímající platby podléhající evidenci tržeb: 95%	46013
počet podnikatelů podnikající v oblasti maloobchodu a velkoobchodu:	255535
celkem velkého rozsahu:	4082
z toho fyzických osob:	146
z toho právnických osob:	3936
celkem středního rozsahu:	19697
z toho fyzických osob:	4102
z toho právnických osob:	15595
celkem malý podnikatel:	60688
z toho fyzických osob:	37780
z toho právnických osob:	22908
celkem drobný živnostník:	167015
z toho fyzických osob:	29612
z toho právnických osob:	48243
celkem obrat nevyplněn:	4053
z toho fyzických osob:	0
z toho právnických osob:	4053
počet subjektů přijímající platby podléhající evidenci tržeb: 75%	191651
ostatní podnikatelé – počet subjektů:	998860

celkem velkého rozsahu:	8396
z toho fyzických osob:	151
z toho právnických osob:	8245
celkem středního rozsahu:	43111
z toho fyzických osob:	6243
z toho právnických osob:	36868
celkem malý podnikatel:	167233
z toho fyzických osob:	100137
z toho právnických osob:	67096
celkem drobný živnostník:	770975
z toho fyzických osob:	623295
z toho právnických osob:	147680
celkem obrat nevyplněn:	9145
z toho fyzických osob:	0
z toho právnických osob:	9145
počet subjektů přijímající platby podléhající evidenci tržeb: 30%	299658

Zdroj: Odhady Ministerstva financí na základě dat Českého statistického úřadu a vlastních dat

Disclaimer: Konkrétní data nejsou za ČR k dispozici, jedná se proto o velmi hrubé odhady

V kategorii velkoobchod a maloobchod jsou zahrnuti i podnikatelé z oblasti „Oprava a údržba motorových vozidel“

3.2 Identifikace nákladů a přínosů jednotlivých variant

A. VARIANTA 0 (stávající stav):

Pro účely porovnání nákladů a přínosů této varianty nebylo přistoupeno ke strukturování nákladů podle velikosti podnikatelského subjektu. Lze konstatovat, že přínos a náklady budou v tomto případě pro všechny kategorie totožné.

A. 1 STÁT

Náklady – v případě zachování stávajícího stavu nebude dotčen státní rozpočet nákladem na vybudování a správu systému evidence tržeb. Negativní důsledek výpadku daňového inkasa se však může projevit zadlužováním státu nebo zvyšováním nákladů v jiné položce státního rozpočtu. Negativní působení nežádoucího stavu na morálku ve společnosti může v případě dlouhodobého trvání vést k přijetí fungování pokřiveného prostředí jako standardu, což může způsobit další prohlubování problému.

Přínos – stát nemusí vynaložit prostředky na zřízení a údržbu systému. Další přínos na straně státu nelze sledovat.

A. 2 POVINNÉ SUBJEKTY

Náklady – v případě volby nulové varianty povinným subjektům nevzniknou žádné dodatečné přímé náklady. Nepřímým nákladem pro povinné subjekty řádně odvádějící daň může být nutnost uměle snížit cenu zboží nebo služeb za účelem narovnání tržní ceny účtované jiným subjektem, který řádně neplní daňovou povinnost a může tak účtovat nižší cenu. V takovém případě klesá čistý zisk subjektu. U některých z typových zástupců však bude trvat záznamní

povinnost podle § 97 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, vč. nutnosti vynaložení souvisejících nákladů.

Přínos - bez přímého přínosu, zůstává zachován stávající stav. Povinné subjekty, které řádně neodvádějí daň, mohou stále využívat neoprávněné konkurenční výhody spočívající v možnosti účtovat nižší cenu.

A. 3 VEŘEJNOST

Náklady - nepředpokládají se žádné přímé náklady pro veřejnost při zachování stávajícího stavu. Nepřímým nákladem může být zatěžování veřejnosti zvyšováním daní v důsledku nedostatečných odvodů do státního rozpočtu. Dalším negativním aspektem je přijetí fungování pokřiveného prostředí jako standardu a negativní působení nežádoucího stavu na morálku ve společnosti.

Přínosy – přímý přínos veřejnosti při zachování stávajícího stavu nelze vysledovat.

A. 4 DODAVATELÉ

Náklady – nepředpokládají se přímé ani nepřímé náklady dodavatelů.

Přínosy – bez přínosu.

A. 5 PROSTOR PRO DAŇOVÉ ÚNIKY

Ponechání stávajícího stavu nemá vliv na boj s daňovými úniky. S ohledem na skutečnost, že Finanční správa nadále nemá informace o tržbách podnikatelských subjektů, lze předpokládat, že daňové úniky budou nejméně ve stejném rozsahu jako nyní.

A. 6 DAŇOVÝ DOPAD

Přímý daňový dopad se u nulové varianty nepředpokládá. Nedostatečný příjem státního rozpočtu v důsledku zamlčování skutečných příjmů některými skupinami podnikatelských subjektů se může projevit plošným zvýšením daňového zatížení jak podnikatelských, tak nepodnikatelských subjektů.

B. VARIANTA 1 (slovenský model):

B. 1 STÁT

Náklady - Ačkoliv slovenský model evidence není spojen s nutností budovat datové servery a komunikační kanály, vznikají náklady na straně státu zpracováním dat z dokladů, protože off-line řešení neumožňuje přeposlání informací do centrálního systému v okamžiku uskutečnění tržby. Je důvodné očekávat též vznik opakovaných nákladů vzniklých při výkonu zvoleného způsobu transportu dat z fiskální paměti zařízení (přímo na místě u daňového subjektu) ke správci daně, které se mohou pohybovat v řádech stovek až desetitisíců korun. Jsou zde i zvýšené náklady na získávání dat. U administrativního zázemí je možné očekávat náklady určité výše vzniklé na základě požadavku na zajištění dodatečných personálních zdrojů participujících na vyřizování agendy, která nebude probíhat prostřednictvím automatických systémů. S ohledem na skutečnost, že těchto automatizovaných úkonů je při tomto řešení minimum, budou tyto náklady ve srovnání s ostatními modely mnohem větší.

Přínosy - Zvýšení daňového inkasa tvořícího příjem státního rozpočtu. Nevznikají náklady spojené s vybudováním komunikačního rozhraní mezi správcem daně a daňovým subjektem a na jeho správu a údržbu.

B. 2 POVINNÉ SUBJEKTY

Náklady - Obecně lze konstatovat, že bez ohledu na rozsah podnikání vznikne povinným subjektům náklad na pořízení odpovídajícího certifikovaného zařízení. Jedná se o náklad jednorázový, pořizovací. Vedle něj subjektům vzniknou pravidelné opakující se náklady na servis certifikovaných pokladních zařízení certifikovanými servisy. Pořizovací cena pokladny se

pohybuje od 10 tis. Kč výše, průměrná cena kolem 20 tis. Kč, náklady na servis certifikované pokladny jsou individuální v návaznosti na smlouvu uzavřenou mezi podnikatelem a servisním střediskem, pohybuje se okolo 1 – 2 tis. Kč na jednu pokladnu za rok. Lze očekávat i zatížení subjektů v souvislosti s nutností správce daně získávat data přímo na místě u daňového subjektu.

Přínosy – možné narovnání tržního prostředí v důsledku zavedení povinnosti evidovat tržby. Dosažení přínosu je nejisté, neboť off-line model, kdy nejsou data v reálném čase rovnou odesílána Finanční správě, poskytuje prostor pro manipulaci s daty. Lze očekávat, že velká část subjektů stále nebude plnit daňovou povinnost. Pro povinné subjekty, kterým byla uložena daňová povinnost dle § 97 daňového řádu, lze spatřovat přínos v odpadnutí této záznamní povinnosti. Rozsah přínosu nelze kvantifikovat pro jednotlivé kategorie podnikatelů.

a) Podnikatel velkého rozsahu – ačkoliv subjekty k dnešnímu dni převážně disponují pokladním zařízením, nelze očekávat, že by stávající pokladní zařízení bylo následně schváleno jako certifikované zařízení. Tj. veškerým subjektům v této oblasti vznikne povinnost pořídit nové pokladny pro veškerá pokladní místa. Opakovaným nově vzniklým nákladem bude náklad na pravidelný servis jednotlivých pokladen.

Za předpokladu cca 1000 pokladních míst lze u tohoto podnikatele očekávat pořizovací náklad v řádech desítek milionů Kč/cca 15 milionů Kč/, pravidelný náklad související se servisními službami pokladen lze očekávat v řádech statisíc až milionu Kč/ cca 1 milion Kč/ (Disclaimer: Jde o hrubý odhad Ministerstva počítající s průměrnou cenou pokladny 15 tis. Kč a s nejnižší cenou servisních služeb na pokladnu, a to s ohledem na skutečnost, že vzhledem k velikosti subjektu lze očekávat uzavření rámcové smlouvy na servis).

b) Podnikatel středního rozsahu – stejně jako podnikateli velkého rozsahu vznikne přijetím této varianty povinnost zakoupit pro veškerá pokladní místa nové certifikované pokladny a zajistit pravidelný servis. V důsledku této povinnosti lze očekávat na straně povinných subjektů významné náklady.

Za předpokladu do 50 pokladních míst lze u tohoto podnikatele očekávat pořizovací náklad v řádech set tisíc Kč/cca 750 tisíc Kč při 50 pokladnách/, pravidelný náklad související se servisními službami pokladen lze očekávat v řádech desítek tisíc Kč /cca 75 tisíc Kč (při 50 pokladnách)/ (Disclaimer: Jde o hrubý odhad Ministerstva počítající s průměrnou cenou pokladny 15 tis. Kč a průměrnou cenou servisních nákladů na jednu pokladnu 1 500 Kč ročně).

c) Podnikatel malého rozsahu - stejně jako v případě předchozích kategorií vzniká povinnost zakoupit nové certifikované pokladny bez ohledu na to, zda již pokladním zařízením disponuje či nikoliv.

Za předpokladu do 10 pokladních míst lze očekávat pořizovací náklad v řádech desítek až stovek tisíc Kč / cca 150 tisíc Kč při 10 pokladnách/, pravidelný roční náklad na servisní služby lze očekávat v řádech desítek tisíc Kč (cca 15 tisíc při 10 pokladnách ročně/. (Disclaimer: Jde o hrubý odhad Ministerstva počítající s průměrnou cenou pokladny 15 tis. Kč a průměrnou cenou servisních nákladů na jednu pokladnu 1 500 Kč ročně).

d) Drobný živnostník – bude evidovat náklad na pořízení nové pokladny.

Náklad na jednu pokladnu bude činit průměrně 15 tisíc Kč, náklad na její servis do 2 tisíc Kč ročně.

B. 3 VEŘEJNOST

Náklady – lze očekávat částečný přenos zatížení náklady vzniklými na straně povinných subjektů, který se projeví zvýšením spotřebitelských cen – tyto náklady na straně třetích osob však mohou být kompenzovány snížením daňového zatížení poplatníků (např. snížením vybraných sazeb u daně z přidané hodnoty) a tím částečně nebo úplně přeneseny na stát.

Přínosy – Alespoň částečné narovnání reálných cen, transparentnější tržní prostředí. Jistota obdržení účtenky jakožto potvrzení o proběhnutí smluvního vztahu, zvýšená možnost reklamovat služby.

B. 4 DODAVATELÉ

Náklady – Pokud bude chtít v rámci podnikatelského záměru poskytovat zboží nebo služby k evidenci tržeb, vznikne dodavateli náklad na získání certifikace.

Přínosy – Dodavatelé získají výhodu na trhu tím, že budou moci nabízet povinným subjektům HW i SW řešení na míru s tím, že vhodnost jimi nabízeného řešení je garantována certifikací. S ohledem na omezené konkurenční prostředí pouze mezi subjekty s certifikací není trhem tlačen ke snižování ceny produktu.

B. 5 PROSTOR PRO DAŇOVÉ ÚNIKY

Vzhledem k tomu, že povinnému subjektu ze zákona vzniká povinnost evidovat tržby a vydat zákazníkovi účtenku, poskytuje systém menší prostor tržbu nezaevidovat a nezařadit ji tak mezi příjmy podléhající povinnosti odvést daň. Tím, že Finanční správa nedostává informace v reálném čase, však slovenský model poskytuje možnost manipulace s daty v pokladnách a umožňuje tak snižování reálných tržeb a tím obcházení daňové povinnosti. Povinnost evidovat tržby lze dále obejít tím, že účtenka nebude vůbec vydána a transakce nebude vůbec zaevidována. Takové porušení povinnosti je správce daně schopen zjistit pouze při daňové kontrole. Daňová kontrola je však méně efektivní, když je prováděna s časovým odstupem.

B. 6 DAŇOVÉ DOPADY – Lze očekávat mírný růst daňového inkasa.

C. VARIANTA 2 (maďarský model):

C. 1 STÁT

Náklady - V rámci maďarského modelu, který vyžaduje jak on-line komunikaci (i když ne v reálném čase), tak certifikované pokladny, vznikají významné náklady jak na centrální úložiště tak evidenci pokladen. U administrativního zázemí je možné očekávat náklady určité výše vzniklé na základě požadavku na zajištění dodatečných personálních zdrojů participujících na vyřizování agendy, která nebude probíhat prostřednictvím automatických systémů (v tomto směru se jedná zejména o kontrolu dodržování uložených povinností a ukládání sankcí). V důsledku složitějšího modelu lze očekávat vyšší administrativní zatížení a s tím i spojené vyšší náklady na personální obsazení.

Přínosy – Lze předpokládat přírůstek rozpočtu s ohledem na dříve skryté příjmy DPH. Jedná se o relativně bezpečné řešení, díky duplicitnímu uložení dat jak na serveru, tak i ve fiskální kontrolní jednotce, je také nižší riziko útoku z vnějšku. Tím se i snižuje předpoklad pro možné daňové úniky.

C. 2 POVINNÉ SUBJEKTY

Náklady - U povinných subjektů bez ohledu na rozsah podnikatelské činnosti lze očekávat náklady v podobě pořizovacích nákladů, tvořených náklady na pořízení certifikovaného softwaru podporujícího fiskalizační funkce a na pořízení certifikovaného technického zařízení disponujícího fiskální pamětí, případně podporujícího funkce k založení nárazového elektronického spojení se správcem daně, a sice v řádech tisíců, v krajním případě desetitisíců korun s horní hranicí okolo částky 25 000 Kč v závislosti na typu a dodavateli přístroje. Zvláštní část těchto nákladů přitom tvoří náklady certifikace užitého hardwaru a softwaru v řádech stovek až tisíců korun. V souvislosti s realizací podvarianty umožňující nárazový přenos shromážděných dat prostřednictvím elektronického spojení mezi daňovým subjektem a správcem daně lze u některých povinných subjektů rovněž očekávat vznik jednorázových nákladů v řádech

stovek až tisíců korun na zřízení elektronického připojení. Z hlediska rozpočtů územních samospráv lze očekávat minimální náklady. Konkrétně se průměrná cena základní pokladny v Maďarsku pohybuje okolo 12 tisíc Kč, jednorázové náklady na zprovoznění cca 500 Kč, průměrné pravidelné náklady na internetové připojení činí cca 150 Kč na jednu pokladnu. Tyto částky budou použity pro účely výpočtu Ministerstva financí. Průměrná výše servisních nákladů se pohybuje okolo 2 500 Kč na pokladnu ročně.

Přínosy – možné narovnání tržního prostředí v důsledku zavedení povinnosti evidovat tržby. Míra přínosu je nejistá, neboť data jsou sice odesílána správci daně, ale není tak činěno v reálném čase uskutečnění transakce, nýbrž dávkově. Lze očekávat, že menší část subjektů stále nebude řádně tvrdit daňovou povinnost. Pro povinné subjekty, kterým byla uložena daňová povinnost dle § 97 daňového řádu, lze spatřovat přínos v odpadnutí této záznamní povinnosti. Rozsah přínosu nelze kvantifikovat pro jednotlivé kategorie podnikatelů.

a) Podnikatel velkého rozsahu – ačkoliv subjekty k dnešnímu dni převážně disponují pokladním zařízením, nelze očekávat, že by stávající pokladní zařízení bylo následně schváleno jako certifikované zařízení. Tj. veškerým subjektům v této oblasti vznikne povinnost pořídit nové pokladny pro veškerá pokladní místa. Veškerá zařízení musí funkcionálně zajišťovat komunikaci se serverem Finanční správy. Opakovaným nově vzniklým nákladem bude náklad na pravidelný servis jednotlivých pokladen a na zajištění internetového připojení.

Za předpokladu cca 1000 pokladních míst lze u tohoto podnikatele očekávat pořizovací náklad v řádech desítek milionů Kč/cca 12 milionů Kč/, pravidelný náklad související se servisními službami pokladen lze očekávat v řádech statisíc až milionu Kč/ cca 1,5 milionu Kč/ (Disclaimer: Jde o hrubý odhad Ministerstva počítající s průměrnou cenou pokladny 12 tis. Kč, nákladem na zprovoznění 500 Kč na pokladnu a s nižší cenou servisních služeb na pokladnu, a to s ohledem na skutečnost, že vzhledem k velikosti subjektu lze očekávat uzavření rámcové smlouvy na servis).

b) Podnikatel středního rozsahu – stejně jako podnikateli velkého rozsahu vznikne přijetím této varianty povinnost zakoupit pro veškerá pokladní místa nové certifikované pokladny a zajistit pravidelný servis a internetové připojení. V důsledku této povinnosti lze očekávat na straně povinných subjektů významné náklady.

Za předpokladu do 50 pokladních míst lze u tohoto podnikatele očekávat pořizovací náklad v řádech stovek tisíc Kč/cca 625 tisíc Kč při 50 pokladnách/, pravidelný náklad související se servisními službami pokladen lze očekávat v řádech stovek tisíc Kč /cca 100000 tisíc Kč (při 50 pokladnách)/ (Disclaimer: Jde o hrubý odhad Ministerstva počítající s průměrnou cenou pokladny 12 tis. Kč a průměrnou cenou servisních nákladů na jednu pokladnu 2 000 Kč ročně).

c) Podnikatel malého rozsahu - stejně jako v případě předchozích kategorií vzniká povinnost zakoupit nové certifikované pokladny bez ohledu na to, zda již pokladním zařízením disponuje či nikoliv. K pokladnám musí podnikatel zajistit pravidelný servis certifikovaného podnikatele a internetové připojení.

Za předpokladu do 10 pokladních míst lze u tohoto podnikatele očekávat pořizovací náklad v řádech stovek tisíc Kč/cca 125 tisíc Kč při 10 pokladnách/, pravidelný náklad související se servisními službami pokladen lze očekávat v řádech stovek tisíc Kč /cca 20 tisíc Kč (při 10 pokladnách)/ (Disclaimer: Jde o hrubý odhad Ministerstva počítající s průměrnou cenou pokladny 12 tis. Kč a průměrnou cenou servisních nákladů na jednu pokladnu 2 000 Kč ročně).

d) Drobný živnostník – bude evidovat náklad na pořízení nové pokladny.

Náklad na jednu pokladnu bude činit průměrně 12 tisíc Kč, náklad na její servis do 2 500 Kč ročně.

C. 3 VEŘEJNOST

Náklady – lze očekávat částečný přenos zatížení náklady vzniklémi na straně povinných subjektů, který se může projevit částečným zvýšením spotřebitelských cen – tyto náklady na straně třetích osob však mohou být kompenzovány snížením daňového zatížení poplatníků (např. snížením vybraných sazeb u daně z přidané hodnoty) a tím částečně nebo úplně přeneseny na stát.

Přínosy – Narovnání reálných cen, transparentní tržní prostředí. Jistota obdržení účtenky jakožto potvrzení o proběhnutí smluvního vztahu, zvýšená možnost reklamovat služby.

C. 4 DODAVATELÉ

Náklady – Pokud bude chtít v rámci podnikatelského záměru poskytovat zboží nebo služby k evidenci tržeb, vznikne dodavateli náklad na získání certifikace. Díky existenci certifikovaných a necertifikovaných dodavatelů dojde k narušení konkurenčního prostředí.

Přínosy – Dodavatelé získají výhodu na trhu tím, že budou moci nabízet povinným subjektům HW i SW řešení na míru s tím, že vhodnost jimi nabízeného řešení je garantována certifikací. S ohledem na omezené konkurenční prostředí pouze mezi subjekty s certifikací není trhem tlačěn ke snižování ceny produktu.

C. 5 PROSTOR PRO DAŇOVÉ ÚNIKY – Model minimalizuje daňové úniky. Vzhledem k tomu, že povinnému subjektu ze zákona vzniká povinnost evidovat tržby a vydat zákazníkovi účtenku, poskytuje systém menší prostor tržbu nezaevidovat a nezařadit ji tak mezi příjmy podléhající povinnosti odvést daň. Riziko obcházení daňové povinnosti je zde nižší. Povinnost evidovat tržby lze, jako u všech variant, dále obejít tím, že účtenka nebude vůbec vydána a transakce nebude vůbec zaevidována. Takové porušení povinnosti je správce daně schopen zjistit pouze při intenzivní kontrole.

C. 6 DAŇOVÉ DOPADY – Lze očekávat zvýšení daňového inkasa v řádech miliard.

D. VARIANTA 3 (chorvatský model):

D. 1 STÁT

Náklady - v oblasti veřejné správy je nutné zohlednit nároky na pořízení technického vybavení - zřízení datového úložiště a ostatního technického zázemí. Dále jsou to náklady spojené se systémem, který bude umožňovat přenos předepsaných údajů v podobě dat skrze trvalé elektronické spojení mezi povinnými subjekty a správcem daně. Dalším nákladem je zřízení technických modulů sloužících k podpoře účasti veřejnosti na kontrole dodržování povinností plynoucí z evidence tržeb (to mohou být internetové portály, textové zprávy). Specifickou skupinou jsou náklady na vynaložené registrační procesy (počítá se s využitím datové cesty). Správa a údržba technického vybavení. Personální a administrativní zdroje zejm. v návaznosti na kontrolu dodržování uložených povinností a ukládání sankcí, provoz evidence tržeb některými poplatníky ve zvláštním režimu. V návaznosti na výše uvedené lze očekávat náklady na straně státu v řádu desítek až stovek milionů korun. Z hlediska rozpočtů územních samospráv lze očekávat minimální náklady.

Přínosy - Přínosem budou informace rozhodné pro určení výše stanovené daně, ale i při rozhodování o porušení daňových povinností. Dalším pozitivum lze očekávat ve zvýšení výběru daňového inkasa v řádech až desítek procent. Dalším přínosem bude nepochybně zvýšení vybraného příslušenství daně oproti stavu, který by byl bez evidence tržeb. Jednodušší a efektivnější řešení, méně náročné na zavedení.

D. 2 POVINNÉ SUBJEKTY

Náklady - V souvislosti se zavedením chorvatského modelu evidence tržeb může podnikatelům vzniknout náklad na zakoupení odpovídajícího technického zařízení. Tento náklad bude jednorázový, pořizovací. S ohledem na skutečnost, že pokladna musí on-line komunikovat se serverem Finanční správy, bude v případě volby této varianty pravidelným, opakujícím se nákladem náklad na zajištění internetového připojení. Nejmenší prodejci jednorázový náklad od **5.700 Kč** nebo měsíčně od cca **500 Kč**. Středně velcí a velcí prodejci – jednorázový náklad od **9.000 Kč**, u řady podnikatelů lze však použít i stávající hardware (počítač s tiskárnou, tablet, atp.) a jen toto zařízení patřičně dovybavit. Dle informací chorvatské daňové správy byly reálné průměrné náklady na upgrade SW cca **550 Kč** (jednorázový náklad). Co se týče software, lze na trhu najít i nejjednodušší **SW**, který je nabízen ke stažení **zdarma**. U některých subjektů mohou vzniknout náklady na nutnost řešení vnitřní dostupnosti sítě v rámci provozovny. V Chorvatsku je nutné také přičíst náklady na poplatek za certifikovaný podpis - cca 240 Kč/rok (platnost certifikátu je 5 let).

Přínosy – narovnání tržního prostředí v důsledku zavedení povinnosti evidovat tržby. S ohledem na skutečnost, že informace o transakci jsou Finanční správě zaslány v reálném čase provedení transakce, neposkytuje tento model prostor pro manipulaci s daty. Možnost zkreslovat svou daňovou povinnost tak vznikne pouze v případě, kdy povinný subjekt neodešle zprávu o transakci vůbec. Pokud bude veřejnost motivována k vyžadování účtenky od povinného subjektu, nemá povinný subjekt téměř žádný prostor k takovému počínání. Lze předpokládat, že nejvýrazněji se tato skutečnost projeví v oblasti pohostinství a ubytovacích služeb a dále v oblasti maloobchodu. Pro povinné subjekty, kterým byla uložena daňová povinnost dle § 97 daňového řádu lze spatřovat přínos v odpadnutí této záznamní povinnosti.

a) Podnikatel velkého rozsahu – jedná se o subjekty, které již v převážné míře disponují nějakým typem pokladních zařízení. Lze předpokládat, že velká část subjektů bude mít software pokladen upravitelný tak, že bude splňovat požadavky spojené s evidencí tržeb a rovněž bude disponovat možností připojit se k internetu. Náklad na pořízení nového pokladního zařízení vznikne těm, kteří v současnosti neevidují tržby prostřednictvím pokladny, mají pokladnu, kterou nelze upgradovat, nebo ti, jejichž pokladny nejsou s to se připojit k internetu a komunikovat se serverem Finanční správy. U velké části subjektů, které disponují upgradovatelným softwarem pokladny, budou náklady spojené se zavedením evidence tržeb velmi malé, neboť náklady na přizpůsobení pokladen aktuální právní úpravě jsou pravidelným nákladem již dnes. Pokud podnikateli vznikne náklad na pořízení nového zařízení, pak je na podnikateli, zda zvolí pokladní systém, který bude disponovat řadou funkcionalit (propojení se skladem atp.), nebo zvolí jednodušší zařízení, které odpovídá jeho potřebám. Model nevyžaduje pro pokladny žádnou certifikaci, proto se náklad na pořízení pokladny odvíjí od konkrétních požadavků podnikatele.

V případě, kdy podnikatel patřičným vybavením nedisponuje, a za předpokladu cca 1000 pokladních míst lze u tohoto podnikatele očekávat pořizovací náklad v řádech jednotek milionů Kč/cca 9 milionů Kč/. V případě, že podnikatel již vlastní upgradovatelné pokladny, lze náklad s jejich inovací odhadnout v řádech stovek tisíc /cca 550 tis. korun na 1000 pokladen/. Přímý náklad na servis pokladen v souvislosti s on-line evidencí tržeb nevzniká, je však třeba počítat s pravidelným nákladem na internetové připojení v řádech stovek korun. (Disclaimer: Jde o hrubý odhad Ministerstva počítající s průměrnou cenou pokladny 9 tis. Kč). Nicméně náklady se mohou a zcela jistě budou subjekt od subjektu lišit. Např. společnost KONZUM d.d. jako největší maloobchodní řetězec v Chorvatsku vyčíslila své celkové náklady na zavedení elektronické evidence tržeb na 5 EUR (na pořízení certifikátu). Veškeré náklady na úpravu SW nesla dodavatelská firma v rámci standardní úpravy SW – „Software Maintenance Agreement“. Obdobnou situaci lze očekávat i u podstatné části subjektů na českém trhu, a to bez ohledu na jejich velikost.

b) Podnikatel středního rozsahu - Předpokládá se, že více než polovina podnikatelů již disponuje alespoň jednoduchou pokladnou, a že část těchto pokladen bude umožňovat upgrade

softwaru a komunikaci prostřednictvím internetu. Zbývající části podnikatelů vznikne náklad na pořízení pokladny nebo doplňkového zařízení, které umožní komunikaci. S ohledem na skutečnost, že tento model evidence tržeb nevyžaduje certifikovaný typ pokladního zařízení, může podnikatel zakoupit libovolný typ zařízení, který bude odpovídat jeho nárokům. Případně je možné, aby si technické řešení pouze pronajal.

V případě, kdy podnikatel patřičným vybavením nedisponuje, a za předpokladu do 50 pokladních míst lze u tohoto podnikatele očekávat pořizovací náklad v řádech stovek tisíc Kč/cca 450 000 Kč/. V případě, že podnikatel již vlastní upgradovatelné pokladny, lze náklad s jejich inovací odhadnout v řádech desítek tisíc /cca 25 tis. korun na 50 pokladen/. Přímý náklad na servis pokladen v souvislosti s on-line evidencí tržeb nevzniká, je však třeba počítat s pravidelným nákladem na internetové připojení v řádech stovek korun. (Disclaimer: Jde o hrubý odhad Ministerstva počítající s průměrnou cenou pokladny 9 tis. Kč.)

c) Podnikatel malého rozsahu - i v tomto případě lze předpokládat, že část podnikatelů disponuje pokladnami, které jsou po úpravě systému schopny dostát požadavkům evidence tržeb a elektronicky komunikovat se serverem Finanční správy. Pokud takový upgrade a komunikace nebude možná nebo pokud podnikatel doposud pokladnou nedisponoval, pak mu vznikne náklad na pořízení nové pokladny. Chorvatský model nevyžaduje certifikaci pokladního zařízení, nijak neomezuje jeho typ, je na podnikateli jakou pokladnu a jak náročný software zvolí, od čehož se odvíjí i míra nákladů vynaložených na pořízení pokladny.

V případě, kdy podnikatel patřičným vybavením nedisponuje, a za předpokladu do 10 pokladních míst lze u tohoto podnikatele očekávat pořizovací náklad v řádech desítek tisíc Kč v případě klasické pokladny/cca 90 000 Kč/, v případě volby zjednodušené varianty (tablet + SW+ tiskárna, atp.) mohou být náklady cca poloviční. V případě, že podnikatel již vlastní upgradovatelné pokladny, lze náklad s jejich inovací odhadnout v řádech desítek tisíc /cca 25 tis. korun na 50 pokladen/. Přímý náklad na servis pokladen v souvislosti s on-line evidencí tržeb nevzniká, je však třeba počítat s pravidelným nákladem na internetové připojení v řádech stovek korun. (Disclaimer: Jde o hrubý odhad Ministerstva počítající s průměrnou cenou pokladny 9 tis. Kč.)

d) Drobný živnostník – v této kategorii zřejmě bude nejvíce subjektů, které doposud vydávaly pouze ručně vypsané doklady o zaplacení. S ohledem na skutečnost, že s jejich podnikatelskou činností je zpravidla spojen nejmenší denní počet transakcí, který většinou nepřesahuje desítky, není ani na jejich pokladnu kladen nějaký výrazný nárok. Pokud bude zařízení subjektu schopno odeslat data serveru Finanční správy a vytisknout účtenku, je takové technické řešení pro účely evidence tržeb plně dostačující. Pokud bude český trh reagovat stejně jako trh chorvatský, pak lze předpokládat, že softwarové řešení pro tyto nejmenší subjekty bude možné získat zcela zadarmo, jako pokladna pak postačí i např. chytrý telefon nebo tablet a tiskárna.

Drobný živnostník má k dispozici nejvíce variant řešení. Pokud zvolí cestu standardní pokladny, lze očekávat náklad v řádech tisíců + náklad v řádu stovek na připojení (např. 9 tisíc + 150 Kč). Pokud zvolí jednodušší řešení, pak lze uvažovat o nákladu na zařízení – tablet, „chytrý“ mobilní telefon + tiskárna - v cenách od 1 tisíce Kč – a na odpovídající software, nejjednodušší je ke stažení zdarma, sofistikovanější verze stojí cca v řádech stovek s licencí na rok. V případě, že drobný živnostník již disponuje např. tabletem, tiskárnou a bude s to používat nejjednodušší software, pak je jediným nákladem internetové připojení v řádech stokorun.

Velká část trhu však již disponuje nějakým zařízením schopným okamžitě či po drobných úpravách komunikovat se správcem daně. Jelikož se jedná o model, který je z hlediska SW a HW řešení „otevřený“, je i nákladově nejpříznivější, jelikož umožňuje použití celé škály zařízení které již subjekty vlastní.

D. 3 VEŘEJNOST

Náklady – Nelze očekávat přímé náklady. Lze očekávat částečný přenos zatížení náklady vzniklémi na straně povinných subjektů, který se může projevit určitým zvýšením spotřebitelských cen – tyto náklady na straně třetích osob však mohou být kompenzovány snížením daňového zatížení poplatníků (např. snížením vybraných sazeb u daně z přidané hodnoty) a tím částečně nebo úplně přeneseny na stát.

Přínosy - Narovnání reálných cen, transparentní tržní prostředí, zkvalitnění služeb. Jistota obdržení účtenky jakožto potvrzení o proběhnutí smluvního vztahu, zvýšená možnost reklamovat služby. Lepší vnímání prostředí ve společnosti s pozitivním dopadem na morálku.

D. 4 DODAVATELÉ

Náklady – Nepředpokládá se vznik přímých nákladů, pouze zvýšené náklady v případě využití příležitosti poskytnout nový produkt poptávaný v souvislosti s povinností evidovat tržby. Jde pouze o běžné náklady na zajištění podnikatelského záměru.

Přínosy - Zde převažují výnosy nad náklady. Ačkoliv není vyžadována certifikace, dodavatelé získají výhodu na trhu tím, že budou moci nabízet povinným subjektům HW i SW řešení na míru. Přínosem je i možnost nabízet produkty napříč trhem bez nutnosti disponovat speciálním osvědčením – certifikací.

D. 5 PROSTOR PRO DAŇOVÉ ÚNIKY – S vysokou pravděpodobností lze očekávat pozitivní přínos v podobě zásadního snížení možnosti daňových úniků. Tím, že subjektu vzniká povinnost vydat účtenku a v tentýž okamžik odeslat informaci o provedené transakci Finanční správě, je eliminována možnost manipulace s daty. Jedinou možností obcházení povinnosti je nevydat účtenku vůbec, nicméně plnit povinnost předat účtenku je kontrolována jak Finanční správou, tak širokou veřejností. Možné obcházení zákona nezaevidováním tržeb je Finanční správa schopna zjistit i na základě statistických dat o pravidelnosti/nepravidelnosti tržeb.

D. 6 DAŇOVÉ DOPADY – Je očekáván zásadní pozitivní přínos ve zvýšení daňového inkasa minimálně v řádech miliard.

3.3 Tabulkové shrnutí nákladů a přínosů jednotlivých variant

Náklady a přínosy jednotlivých variant řešení lze rozčlenit podle dotčených subjektů. Protože uvažované náklady a přínosy jsou jen obtížně vyčíslitelné, přistoupili jsme k ohodnocení jejich úrovně v intervalu: **žádné 0, mírné +/-1, střední +/-2, významné +/-3.**

Rozdílem (resp. součtem) takto oceněných přínosů a nákladů jednotlivých variant dospějeme ke zjištění, u které varianty převažují přínosy nad náklady a která varianta je relativně výhodnější.

3.3.1 Identifikace nákladů a přínosů varianty 0 – „Nulová“

	Body	Náklady	Přínosy	Body
A				
Povinné subjekty (podnikatelé)				
1	0	Technické vybavení (HW a SW) - vybavením novým HW a SW či náklady na úpravu stávajícího SW (jednorázové i opakující se)		
2	0	Poplatky za internetové připojení		
3	0	Servisní náklady		
4	0	Náklady na certifikát		
5	0	Administrativní náklady (nárůst mzdových a režijních nákladů)		
6			Narovnání tržního prostředí	0
	celkem 0		0	celkem 0
B				
Veřejnost				
1			Využití veřejných statků a služeb financovaných z prostředků získaných potenc. zvýšením odvodu daňového inkasa	0
	celkem 0		0	celkem 0
C				
Dodavatelé IT řešení				
1	0	Nárůst mzdových a režijních nákladů		
2			Pozitivní vliv na zaměstnanost	0
3			Pozitivní dopad na tvorbu zisku	0
	celkem 0		0	celkem 0
D				
Stát				
1	0	Náklady na zřízení datového úložiště a zajištění ostatního technického zázemí		
2	0	Náklady související se správou a údržbou zavedeného technického řešení (periodicky se opakující)		
3	0	Náklady na dodatečné zdroje na personální a administrativní složku systému		
4			Přínos příjmové strany veřejného rozpočtu (zefektivnění výběru daňového inkasa)	0
5			Zprůhlednění finančních toků	0
6			Zlepšení informovanosti správce daně	0
7			Zavedení efektivního kontrolního prvku pro výběr daní	0
8			Narovnání tržního prostředí	0
	celkem 0		0	celkem 0
	VYHODNOCENÍ VARIANTY 0:		0	

3.3.2 Identifikace nákladů a přínosů varianty 1 – „Slovenského modelu“

	Body	Náklady	Přínosy	Body
A Povinné subjekty (podnikatelé)				
1	-3	Technické vybavení (HW a SW) - vybavením novým HW a SW či náklady na úpravu stávajícího SW (jednorázové i opakující se)		
2	0	Poplatky za internetové připojení		
3	-2	Servisní náklady		
4	0	Náklady na certifikát		
5	-1	Administrativní náklady (nárůst mzdových a režijních nákladů)		
6			Narovnání tržního prostředí	1
	celkem -6		-5	celkem 1
B Veřejnost				
1			Využití veřejných statků a služeb financovaných z prostředků získaných potenc. zvýšením odvodu daňového inkasa	1
	celkem 0		1	celkem 1
C Dodavatelé IT řešení				
1	-2	Nárůst mzdových a režijních nákladů		
2			Pozitivní vliv na zaměstnanost	3
3			Pozitivní dopad na tvorbu zisku	3
	celkem -2		4	celkem 6
D Stát				
1	0	Náklady na zřízení datového úložiště a zajištění ostatního technického zázemí		
2	-2	Náklady související se správou a údržbou zavedeného technického řešení (periodicky se opakující)		
3	-2	Náklady na dodatečné zdroje v platové oblasti na personální složku systému		
4			Přínos příjmové strany veřejného rozpočtu (zefektivnění výběru daňového inkasa)	1
5			Zprůhlednění finančních toků	1
6			Zlepšení informovanosti správce daně	1
7			Zavedení efektivního kontrolního prvku pro výběr daní	2
8			Narovnání tržního prostředí	1
	celkem -4		2	celkem 6
VYHODNOCENÍ VARIANTY 1: -5+1+4+2 = 2				

3.3.3 Identifikace nákladů a přínosů varianty 2 – „Maďarského modelu“

	Body	Náklady	Přínosy	Body
A		Povinné subjekty (podnikatelé)		
1	-3	Technické vybavení (HW a SW) - vybavením novým HW a SW či náklady na úpravu stávajícího SW (jednorázové i opakující se)		
2	-2	Poplatky za internetové připojení		
3	-2	Servisní náklady		
4	0	Náklady na certifikát		
5	-1	Administrativní náklady (nárůst mzdových a režijních nákladů)		
6			Narovnání tržního prostředí	2
	celkem -8	- 6		celkem 2
B		Veřejnost		
1			Využití veřejných statků a služeb financovaných z prostředků získaných potenc. zvýšením odvodu daňového inkasa	2
	celkem 0	2		celkem 2
C		Dodavatelé IT řešení		
1	-2	Nárůst mzdových a režijních nákladů		
2			Pozitivní vliv na zaměstnanost	3
3			Pozitivní dopad na tvorbu zisku	3
	celkem -2	4		celkem 6
D		Stát		
1	-2	Náklady na zřízení datového úložiště a zajištění ostatního technického zázemí		
2	-3	Náklady související se správou a údržbou zavedeného technického řešení (periodicky se opakující)		
3	-2	Náklady na dodatečné zdroje v platové oblasti na personální složku systému		
4			Přínos příjmové strany veřejného rozpočtu (zefektivnění výběru daňového inkasa)	3
5			Zprůhlednění finančních toků	2
6			Zlepšení informovanosti správce daně	3
7			Zavedení efektivního kontrolního prvku pro výběr daní	3
8			Narovnání tržního prostředí	2
	celkem -7	6		celkem 13
	VYHODNOCENÍ VARIANTY 2: -6+2+4+6 = 6			

3.3.4 Identifikace nákladů a přínosů varianty 3 – „Chorvatského modelu“

	Body	Náklady	Přínosy	Body
A Povinné subjekty (podnikatelé)				
1	-2	Technické vybavení (HW a SW) - vybavením novým HW a SW či náklady na úpravu stávajícího SW (jednorázové i opakující se)		
2	-2	Poplatky za internetové připojení		
3	-1	Servisní náklady		
4	-1	Náklady na certifikát		
5	-1	Administrativní náklady (nárůst mzdových a režijních nákladů)		
6			Narovnání tržního prostředí	3
	celkem -7		- 4	celkem 3
B Veřejnost				
1			Využití veřejných statků a služeb financovaných z prostředků získaných potenc. zvýšením odvodu daňového inkasa	2
	celkem 0		2	celkem 2
C Dodavatelé IT řešení				
1	-2	Nárůst mzdových a režijních nákladů		
2			Pozitivní vliv na zaměstnanost	3
3			Pozitivní dopad na tvorbu zisku	2
	celkem -2		3	celkem 5
D Stát				
1	-2	Náklady na zřízení datového úložiště a zajištění ostatního technického zázemí		
2	-2	Náklady související se správou a údržbou zavedeného technického řešení (periodicky se opakující)		
3	-2	Náklady na dodatečné zdroje v platové oblasti na personální složku systému		
4			Přínos příjmové strany veřejného rozpočtu (zefektivnění výběru daňového inkasa)	3
5			Zprůhlednění finančních toků	2
6			Zlepšení informovanosti správce daně	3
7			Zavedení efektivního kontrolního prvku pro výběr daní	3
8			Narovnání tržního prostředí	3
	celkem -6		8	celkem 14
VYHODNOCENÍ VARIANTY 3: -4+2+3+8 = 9				

(4) Návrh řešení

4.1 Shrnutí jednotlivých variant – modely

4.1.1 Klady a zápory jednotlivých variant

A. VARIANTA 0 (stávající stav):

Klady: Z mikroekonomického hlediska nedojde k žádným investicím na straně povinných subjektů. Z makroekonomického hlediska nedojde k žádným investicím na straně veřejných rozpočtů na zavedení systému.

Zápory: Z mikroekonomického hlediska nedojde v rámci mnoha skupin povinných subjektů k očekávanému odstranění neoprávněných konkurenčních výhod v hospodářském styku získaných obcházením daňových povinností u řady z těchto povinných subjektů na úkor jiných povinných subjektů, přičemž bude přetrvávat reálná asymetrie v daňovém zatížení v neprospěch poplatníků plnicích daňové povinnosti. Z hlediska makroekonomického kritéria nedojde k předpokládanému uplatnění účinného nástroje pro „boj s daňovými úniky“ v předpokládaných řádech miliard až desítek miliard korun, a tedy ani k tomu odpovídajícímu zvýšení daňového inkasa. Nevytvoří se prostor pro snižování zadlužení státu.

B. VARIANTA 1 (slovenský model):

Klady: Z mikroekonomického hlediska dojde v rámci mnoha skupin povinných subjektů k předpokládanému odstranění neoprávněných konkurenčních výhod v hospodářském styku získaných obcházením daňových povinností u řady z těchto povinných subjektů na úkor jiných povinných subjektů, důsledkem čehož bude zamezeno reálné asymetrii v daňovém zatížení ve prospěch poplatníků plnicích daňové povinnosti. Informace však nebudou správci daně dostupné ve stanovených intervalech, čímž se snižuje jejich hodnota pro efektivní správu daní. Lze sice očekávat zamezení daňovým únikům a zvýšení daňového inkasa tvořícího příjem státního rozpočtu, avšak rozdíl oproti nulové variantě bude nižší než při variantě 3 - lze jej odhadovat v řádech stovek milionů až jednotek miliard korun.

Zápory: Z mikroekonomického hlediska lze na straně povinných subjektů očekávat vynaložení zvýšených agregovaných nákladů za účelem pořízení certifikovaných zařízení vybavených fiskální pamětí; lze očekávat částečné přenesení těchto nákladů též na třetí osoby zvýšením spotřebitelských cen, uvedené náklady však mohou být zcela nebo částečně přeneseny též na stát formou poskytnutí daňových benefitů. S ohledem na nedostupnost dat v reálném čase lze očekávat nižší efektivitu systému z hlediska zamezení daňovým únikům a zvýšení výběru daňového inkasa. Tento model je již překonaný a pro všechny dotčené subjekty náročný a nákladný.

C. VARIANTA 2 (maďarský model):

Klady: Z mikroekonomického hlediska dojde v rámci mnoha skupin povinných subjektů k předpokládanému odstranění neoprávněných konkurenčních výhod v hospodářském styku získaných obcházením daňových povinností u řady z těchto povinných subjektů na úkor jiných povinných subjektů, důsledkem čehož bude zamezeno reálné asymetrii v daňovém zatížení ve prospěch poplatníků plnicích daňové povinnosti. Protože informace budou správci daně dostupné ve stanovených intervalech, čímž se zvyšuje jejich hodnota pro efektivní správu daní, lze v důsledku toho z makroekonomického hlediska očekávat zamezení daňovým únikům a zvýšení daňového inkasa tvořícího příjem státního rozpočtu v řádech miliard korun.

Zápory: Z mikroekonomického hlediska lze na straně povinných subjektů očekávat vynaložení zvýšených agregovaných nákladů za účelem pořízení certifikovaných zařízení vybavených

fiskální paměti, případně k navázání a udržení elektronického spojení v řádech desítek miliard korun; lze očekávat částečné přenesení těchto nákladů též na třetí osoby zvýšením spotřebitelských cen, uvedené náklady však mohou být zcela nebo částečně přeneseny též na stát formou poskytnutí daňových benefitů. Z makroekonomického hlediska lze očekávat výdaje na straně státního rozpočtu ke zřízení a zajištění chodu nezbytné technické infrastruktury a administrativní podpory v řádech desítek až stovek milionů korun. V porovnání s dostupností dat v reálném čase lze očekávat nižší efektivitu systému z hlediska zamezení daňovým únikům a zvýšení výběru daňového inkasa. Tento model je mnohem složitější, nákladnější a obtížněji uveditelný do praxe ve srovnání s variantami 1 a 3.

D. VARIANTA 3 (chorvatský model):

Klady: Z mikroekonomického hlediska dojde v rámci mnoha skupin povinných subjektů k předpokládanému odstranění neoprávněných konkurenčních výhod v hospodářském styku získaných obcházením daňových povinností u řady z těchto povinných subjektů na úkor jiných povinných subjektů, důsledkem čehož bude zamezeno reálné asymetrii v daňovém zatížení ve prospěch poplatníků plnících daňové povinnosti. Protože informace budou správci daně dostupné v reálném čase, čímž se zvyšuje jejich hodnota pro efektivní správu daní, lze v důsledku toho z makroekonomického hlediska očekávat zamezení daňovým únikům a zvýšení daňového inkasa tvořícího příjem státního rozpočtu v řádech minimálně miliard korun. Tento model je mnohem efektivnější a jednodušší na zavedení pro všechny dotčené subjekty v porovnání s variantami 1 a 2.

Zápory: Z mikroekonomického hlediska lze na straně povinných subjektů očekávat vynaložení nákladů za účelem navázání a udržení trvalého elektronického spojení; v některých tržních segmentech lze očekávat částečné přenesení těchto nákladů též na třetí osoby určitým zvýšením spotřebitelských cen, uvedené náklady však mohou být zcela nebo částečně přeneseny též na stát formou poskytnutí daňových benefitů. Z makroekonomického hlediska lze očekávat zvýšené výdaje na straně státního rozpočtu ke zřízení a zajištění chodu nezbytné technické infrastruktury a administrativní podpory v řádech desítek až stovek milionů korun.

4.1.2 Stanovení pořadí variant a výběr nejvhodnějšího řešení

Vyhodnocení jednotlivých variant návrhů řešení:

Vychází z bodového ohodnocení variant dle tabulek identifikace nákladů a přínosů jednotlivých variant obsažených v bodech 3.3.1 až 3.3.4.

Varianta	Náklady	Přínosy	Celkem
0 (nečinnost)	0	0	0
1 (Slovenský model)	- 12	14	2
2 (Maďarský model)	- 17	23	6
3 (Chorvatský model)	- 15	24	9
NEJVÝHODNĚJŠÍ VARIANTA: 3			

4.1.3 Nejvhodnější varianta – chorvatský model

Ministerstvo financí doporučuje variantu 3, která naplňuje záměr zřízení maximálně efektivního a přitom funkčně jednoduchého systému zamezení daňovým únikům, je nejvíce vyhovující z pohledu poplatníků i správců daně a zároveň znamená přínos pro státní rozpočet. Na základě

výše uvedených zjištění se pro účely evidence tržeb v České republice jeví jako nejefektivnější otevřené on-line řešení bez nutnosti zavádění registračních pokladen **tzv. chorvatský model**.

Důvody pro tento závěr:

- Dané řešení akcentuje především jednoduchost a rychlost zavedení a přitom je efektivní.
- Informace o transakci jsou odeslány Finanční správě ihned, v okamžiku jejího uskutečnění. Povinnému subjektu tak nevzniká prostor pro manipulaci s daty.
- Data zůstávají uložena na serverech Finanční správy a ta tak má de facto v reálném čase přehled o tržbách jednotlivých subjektů, což je mimo jiné významné pro analýzy, plánování a efektivitu daňových kontrol a získání kvalitních podkladů pro náhradní stanovení správné výše daňové povinnosti u subjektů porušujících zákon.
- On-line řešení je pro povinné subjekty nejjednodušší a nejméně nákladné. K použitému hardwaru a softwaru není potřeba certifikace – tržní prostředí není žádným způsobem regulováno, naopak dochází k oživení trhu, které má pro povinné subjekty příznivý vliv na cenu technického řešení.
- Povinný subjekt tedy není nijak omezen v tom, jaké zařízení použije (pokladna, tablet, mobilní telefon, ...), pokud je toto zařízení schopné komunikovat prostřednictvím internetu.

Co se týče Finanční správy, zde lze v případě on-line modelu očekávat náklady spojené s vybudováním komunikačního systému s dostatečnou kapacitou a centrálního datového úložiště.

Co do srovnání s maďarským modelem je však toto řešení nepochybně levnější, neboť státu nevznikají náklady v souvislosti s certifikací, kterou by musel provádět.

V případě **volby slovenského modelu** by sice nevznikl přímo na straně státu náklad spojený s vybudováním příslušného komunikačního rozhraní pro evidenci tržeb, i v tomto případě by však bylo nutné vybudovat patřičné IT řešení (např. databáze pokladen). Výdajová stránka rozpočtu by byla navíc zatížena zajišťováním certifikace výrobců, dodavatelů pokladních zařízení a servisních středisek. S off-line modelem jsou dále spojeny personální náklady, neboť k naplnění efektivnosti systému je v tomto případě nezbytné mnohem více provádění pravidelných kontrol ze strany zaměstnanců Finanční správy. S ohledem na časové zpoždění by byla nižší výsledná efektivita kontrol a obtížnější jejich cílení.

4.2 Shrnutí jednotlivých variant - rozsah subjektů

4.2.1 Klady a zápory jednotlivých variant

A. VARIANTA 1 (maloobchod a hostinská činnost):

Klady: Omezení prostoru pro daňové úniky a vede k navýšení daňového inkasa v nejrizikovějším odvětví.

Zápory: Volba této varianty by v konečném důsledku mohla způsobit přechod rizikových subjektů do takových oblastí podnikání, kde jejich tržby nebudou evidovány a budou mít tentýž prostor pro daňové úniky. K narovnání tržního prostředí dojde pouze v oblasti pohostinství a maloobchodu. Takové zapojení jen části tržních segmentů by vyvolalo nežádoucí diskriminaci a deformaci konkurenčního prostředí.

B. VARIANTA 2 (všechny podnikatelské subjekty):

Klady: Eliminace možnosti daňových úniků, vede k navýšení daňového inkasa. Zapojení všech tržních segmentů není diskriminační a minimalizuje riziko deformace trhu.

Zápory: Nezohledňuje specifické parametry jednotlivých podnikatelských činností, striktní uložení povinnosti evidovat tržby by u některých typových subjektů (neziskové organizace,

provozovatelé hromadné dopravy, atp.) mohlo znamenat zásadní omezení či dokonce znemožnění podnikatelské činnosti. Přílišná striktnost úpravy by mohla vést k ukončení podnikání u subjektů, pro něž nebude objektivně možné dostat povinnosti evidovat tržby a přitom zachovat parametry své podnikatelské činnosti. Taková skutečnost by byla v rozporu s podporou podnikání a mohla by se projevit stagnací české ekonomiky.

C. VARIANTA 2 (všechny podnikatelské subjekty s možností udělení výjimky):

Klady: Eliminace možnosti daňových úniků, vede k navýšení daňového inkasa. Zapojení všech tržních segmentů není diskriminační a minimalizuje riziko deformace trhu. Zohledňuje specifické parametry jednotlivých podnikatelských činností, striktní uložení povinnosti evidovat tržby by u některých typových subjektů (neziskové organizace, provozovatelé hromadné dopravy, atp.), čímž minimalizuje riziko omezení či dokonce znemožnění podnikatelské činnosti.

Zápory: Riziko nastavení příliš benevolentního podmínek pro udělení výjimky. Pokud by bylo výjimek příliš mnoho, jejich zneužívání a s tím spojená deformace tržního i daňového prostředí by mohla vést k výraznému snížení efektivity celého systému evidence tržeb.

4.2.2 Vyhodnocení jednotlivých variant návrhů řešení:

Kvantitativní hodnocení jednotlivých variant je předmětem následující tabulky. Protože uvažované dopady jsou jen obtížně vyčíslitelné, přistoupili jsme k ohodnocení jejich úrovně v intervalu: **žádné 0, mírné +/-1, střední +/-2, významné +/-3.**

Rozdílem (resp. součtem) takto oceněných dopadů jednotlivých variant dospějeme ke zjištění, která varianta rozsahu povinných subjektů je relativně výhodnější.

Vyhodnocení jednotlivých variant návrhů řešení:

povinné subjekty	vliv na boj s daňovými úniky	riziko omezení/znemožnění podnikatelské činnosti	narovnání tržního prostředí	celkem
maloobchod, hostinská činnost	2	-1	1	2
všechny podnikatelské subjekty	3	- 2	3	4
všichni s výjimkami	3	-1	3	5
NEJVÝHODNĚJŠÍ VARIANTA: 3				

4.2.3 Nejvhodnější varianta - všechny podnikatelské subjekty s možností udělení výjimky

Ministerstvo financí navrhuje variantu 3, která nejvíce odpovídá požadavku nastavení systému evidence tržeb tak, aby minimalizoval rizika daňových úniků napříč odvětvími a zároveň neztěžoval podnikatelskou činnost povinných subjektů. Tato varianta by měla být nejvýhodnější ve vztahu k povinným subjektům, neboť nevytváří různé podmínky pro podnikatelskou činnost

pro různé segmenty podnikání. Zároveň by zvolená varianta měla být největším přínosem pro státní rozpočet, neboť cílí na zjištění skutečných příjmů u všech subjektů.

Předpokládá se, že věcné výjimky budou minimální. Plošně budou stanoveny druhy tržeb, které nebudou standardnímu režimu evidence tržeb podléhat a budou z režimu evidence buď zcela vyňaty (např. prodej zboží nebo služeb v prodejních automatech), nebo mohou být evidovány ve zjednodušeném režimu (např. prodej v linkové dopravě). Ministerstvo financí se zástupci dotčených skupin povinných subjektů (podnikatelské svazy, neziskové organizace apod.) diskutuje možné výjimky pro specifické oblasti podnikání, které budou navrženy v případě, že by náklady pro podnikatele převýšily přínosy celého systému.

Dále se předpokládá, že bude-li u povinného subjektu důvod hodný zřetele, pak na základě individuální žádosti o výjimce rozhodne na krajské úrovni správce daně, a to bez ohledu na činnost povinného subjektu. Možnost individuálního udělení výjimky pak přichází v úvahu pouze tam, kde by striktním trváním na splnění povinnosti byla podnikatelskému subjektu trvale znemožněna podnikatelská činnost a zároveň se jedná o natolik specifickou činnost nebo situaci, že na ni nemohlo být systémovou výjimkou pamatováno. Výjimka, ať už plošná nebo individuální, bude spočívat buď v úplném zproštění povinnosti evidovat tržby, nebo ve stanovení zjednodušeného režimu evidence tam, kde lze zachovat základní princip, tedy evidování tržby elektronicky, avšak pro účely komunikace se serverem Finanční správy bude nastaven jiný režim odpovídající specifickým potřebám podnikatele. Varianta zajišťuje narovnání tržního prostředí a přitom minimalizuje riziko ukončení podnikatelské činnosti subjektů, pro něž není objektivně možné dostat povinnosti evidovat tržby.

4.3 Shrnutí jednotlivých variant - rozsah tržeb

4.3.1 Klady a zápory jednotlivých variant

A. VARIANTA 1 (pouze platby hotovosti):

Klady: Eliminuje možnost nepřiznat platbu v hotovosti, jejíž provedení bylo doposud nezjistitelné. Postihuje nejrizikovější transakce a ve vztahu k nim minimalizuje prostor pro daňové úniky, čímž vede k navýšení daňového inkasa. Zavedení povinnosti evidovat tržby ve vztahu pouze k platbám hotovosti má jen nepatrný vliv na celkovou rychlost provedení transakce.

Zápory: Může vést k narušení preferencí v placení a k zastavení pozitivního trendu v oblasti elektronického placení. Absence evidence plateb kartou by prakticky znemožnila kvalitní analytickou práci s daty na úrovni srovnávání jednotlivých povinných subjektů a díky tomu cílené zaměření daňových kontrol. Může být i komplikací a i mít negativní vliv na délku transakce u pokladních, které budou nuceny rozlišovat, co podléhá evidenci tržeb a co ne (např. kombinované způsoby platby).

B. VARIANTA 2 (všechny platby):

Klady: Eliminace možnosti daňových úniků, vede k navýšení daňového inkasa. Nevede k narušení preferencí v placení, nijak neovlivňuje pozitivní trend v oblasti elektronického placení. Umožňuje kvalitní analytickou práci s daty a díky tomu lepší cílené zaměření daňových kontrol. Finanční správa má informace o všech transakcích v okamžiku jejich uskutečnění.

Zápory: Komplikuje transakce v případě platby za zboží či služby převodem prostředků z účtu na účet. Převody finančních prostředků z účtu na účet jsou evidovány bankami a banky mají povinnost vydat na žádost Finanční správy výpis z účtu – lpěním na povinnosti evidovat tržby i v případě přímé platby z účtu na účet dochází k nedůvodnému zvyšování administrativní zátěže povinných subjektů. Není možné jednoznačně definovat, kdy byla transakce provedena a má tak

být zaevidována a kdy a jak má být vydána účtenka, a to zejména ve vztahu k transakcím na dálku.

C. VARIANTA 2 (všechny platby vyjma přímého převodu):

Klady: Eliminace možnosti daňových úniků, vede k navýšení daňového inkasa. Nevede k narušení preferencí v placení, nijak neovlivňuje pozitivní trend v oblasti elektronického placení. Umožňuje kvalitní analytickou práci s daty a díky tomu lepší cílené zaměření daňových kontrol i získání kvalitních podkladů pro náhradní stanovení daně u subjektů porušujících zákon. Nezatěžuje podnikatelské subjekty administrativou spojenou s evidencí tržeb v případě přímé platby z účtu na účet. Nekomplikuje transakce na dálku.

Zápory: V případě kontroly Finanční správa musí požádat banky o výpis z účtu, nemá informace o transakcích z účtu na účet v okamžiku jejich uskutečnění.

4.3.2 Vyhodnocení jednotlivých variant návrhů řešení:

Kvantitativní hodnocení jednotlivých variant je předmětem následující tabulky. Protože uvažované dopady jsou jen obtížně vyčíslitelné, přistoupili jsme k ohodnocení jejich úrovně v intervalu: **žádné 0, mírné +/-1, střední +/-2, významné +/-3.**

Rozdílem (resp. součtem) takto oceněných dopadů jednotlivých variant dospějeme ke zjištění, která varianta rozsahu tržeb je relativně výhodnější.

Vyhodnocení jednotlivých variant návrhů řešení:

rozsah tržeb	vliv na boj s daňovými úniky	preferenze některého způsobu placení	vliv na plynulost podnikání	optimalizace administrativní zátěže podnikatelů a spravovatelnosti	celkem
pouze platba hotovostí	2	- 2	0	1	1
všechny platby	3	0	- 1	2	4
všechny platby vyjma přímého převodu	3	-1	0	3	5
NEJVÝHODNĚJŠÍ VARIANTA: 3					

4.3.3 Nejvhodnější varianta - všechny platby vyjma přímého převodu

Ministerstvo financí navrhuje variantu 3, která nejvíce odpovídá požadavku nastavení systému evidence tržeb tak, aby minimalizoval rizika daňových úniků napříč odvětvími a zároveň neztěžoval podnikatelskou činnost povinných subjektů.

Uvedená varianta umožňuje postihnout takové tržby, jejichž uskutečnění by jinak bylo státem obtížně zjistitelné, neboť stávající prostředí poskytuje značný prostor pro obcházení daňové povinnosti a tím i prostor snižování příjmu státního rozpočtu, zároveň je optimální variantou v míře administrativní zátěže povinných subjektů, aniž by narušovala preference v placení.

Nemá negativní vliv na pozitivní trend rozvoje elektronického placení a především nijak neovlivňuje transakce provedené na dálku a placené přímým převodem.

4.4 Závěrečné shrnutí nákladů a přínosů modelu, rozsahu subjektů a tržeb

Zvolená výsledná varianta v sobě reflektuje co nejnižší možné náklady jak na straně státu, tak na straně povinných subjektů, a zároveň dosažení co nejvyšších přínosů. Bez zavedení evidence není možné eliminovat daňové úniky a navýšit příjem státního rozpočtu jinak než navyšováním daňové povinnosti všech občanů, nejen podnikatelů. Snahou je inspirovat se fungujícím a ověřeným chorvatským řešením a úspěšně ho transformovat do podmínek v ČR.

Velkým přínosem je zvolená varianta on-line evidence tržeb, neboť správce daně bude dostávat informace o jednotlivých transakcích a tržbách v reálném čase. Tím se zvyšuje efektivita a zároveň se snižuje možnost daňových úniků. Správce daně získá úplný přehled o vybraných aspektech stanovených majetkových toků povinných subjektů. Pokud zavedení evidence tržeb nepovede přímo k navýšení daňové povinnosti subjektů, pak má správce daně k dispozici dostatečné množství informací, na jejichž základě bude schopen daň doměřit. Kvalitní informovanost správce daně je dána nejen nastavením on-line komunikace mezi subjekty a Finanční správou, ale též rozsahem nastavených tržeb, který na jedné straně nemá vliv na plynulost podnikatelské činnosti a zároveň na druhé straně poskytuje správci daně takové informace, které by jinak při vynaložení většího časového prostoru musel získávat jinde.

Dalším neopomenutelným přínosem je narovnání tržního prostředí v důsledku stejného postavení povinných subjektů. V neposlední řadě je přínosem uspořené personálních a administrativních kapacit nutných k zabezpečení bezproblémového chodu systému.

Při zvažování rozsahu povinných subjektů a plateb, které budou evidenci tržeb podléhat, vycházelo Ministerstvo financí z podstaty zaváděného opatření, kterým je minimalizovat daňové úniky, maximalizovat daňový příjem a přitom co nejméně zatížit a co nejvíce narovnat podnikatelské prostředí. S ohledem na potvrzenou zkušenost, že zavedení jakýchkoliv výjimek a limitů vede k masovému obcházení a destrukci jinak funkčních systémů, je jedním ze zamýšlených cílů Ministerstva financí nastavení co nejširšího rozsahu povinných subjektů (shodně jako v Chorvatsku). Neúměrná zátěž některých druhů podnikatelů může být korigována kontrolovanými konkrétními výjimkami tam, kde by bylo evidování tržeb bez zásadního pozitivního efektu či by s ohledem na specifika určitého typu podnikání omezovalo nebo znemožňovalo podnikatelskou činnost. Zapojení jen části tržních segmentů by vyvolalo nežádoucí diskriminaci a deformaci konkurenčního prostředí. Je nutné stanovit vyvážený, spravedlivý a efektivní systém, který by minimalizoval riziko daňových úniků, ale zároveň by nebránil podnikání nebo provozování specifických obchodních modelů (např. prodej v automatech apod.).

Zároveň nejsou povinné subjekty nijak omezeny v tom, jaké zařízení použijí (pokladna, tablet, mobilní telefon,...), pokud je toto zařízení schopné komunikovat prostřednictvím internetu. On-line řešení je pro povinné subjekty nejjednodušší a nejméně nákladné. K použitému hardwaru a softwaru není potřeba certifikace, není vyžadován pouze určitý schválený specifický typ pokladního zařízení, který by diskriminoval majitele jiných zařízení či řešení – tržní prostředí není žádným způsobem svazováno, naopak je ponechán prostor pro fungování konkurence, čímž dochází k oživení trhu, které má pro povinné subjekty příznivý vliv na cenu technického řešení.

U povinných subjektů mohou vzniknout jednorázové náklady na pořízení technického vybavení (HW a SW) a propojení s datovým úložištěm Finanční správy. Uvedené náklady jsou však nižší, než pokud by stát přistoupil k zavedení registračních pokladen nebo dokonce registračních pokladen s internetovým připojením. Dle zkušeností z Chorvatska tržní prostředí velmi efektivně a s minimálními cenami vyplnilo poptávku podnikatelů po systémech pro evidenci tržeb (pokladní systémy, tiskárny, internetové připojení). Obdobnou situaci lze dle signálů z trhu očekávat i v ČR. Příklady z Chorvatska: základní pokladnu pro nejmenší prodejce kompletně připravenou pro fiskalizaci lze pořídit od cca 5 700 Kč nebo lze pronajmout komplexní řešení,

včetně datového připojení, od cca 500 Kč/měsíčně. Pro středně velké prodejce lze na trhu koupit řešení již od 9 000 Kč. To se jedná o koupi kompletního nového vybavení, u řady podnikatelů lze však použít i stávající hardware (počítač s tiskárnou, tablet, atp.) a jen ho patřičně dovybavit. Na trhu lze najít i nejjednodušší software, který je nabízen ke stažení zdarma. Na straně některých povinných subjektů je nutné přičíst i náklady na připojení (pokud již internet pro své podnikání nepoužívají, resp. pokud již nejsou připojeni). Tyto náklady se mohou dle subjektů a jejich potřeb lišit, ale nikdy nebudou dosahovat zásadních částek. Připojení k internetu lze v současné době pořídit již od cca 100 Kč měsíčně.

S náběhem elektronické evidence tržeb lze očekávat, že jednotliví poskytovatelé připojení budou nabízet cenově dostupná řešení. U větších subjektů využívajících propojené pokladní systémy lze předpokládat mnohem lepší vybavenost po technické stránce. Nicméně náklady se mohou a zcela jistě budou subjekt od subjektu lišit, o čemž svědčí i praktické zkušenosti z Chorvatska. Např. společnost KONZUM d.d. jako největší maloobchodní řetězec v Chorvatsku vyčíslila své celkové náklady na zavedení elektronické evidence tržeb na 5 EUR (na pořízení certifikátu). Veškeré náklady na úpravu SW nesla dodavatelská firma v rámci standardní úpravy SW – „Software Maintenance Agreement“. Obdobnou situaci lze očekávat i u podstatné části subjektů na českém trhu, a to bez ohledu na jejich velikost. Je na místě zmínit skutečnost, že u některých subjektů se lze setkat i se snahou nadhodnotit očekávané náklady např. i s ohledem na povinnosti plynoucí podnikatelům z jiných důvodů či předpisů, které nesouvisí s evidencí tržeb, včetně snahy upgradovat si vlastní vybavení a prezentovat související náklady jako náklady vyvolané povinnostmi evidence tržeb danou státem.

Na straně státu bude nákladem zřízení datového úložiště a ostatního technického zázemí (lze ale využít stávajících kapacit, čímž by se náklady minimalizovaly). Úspěšné zavedení elektronické evidence tržeb bude mimo jiné vyžadovat vybudování systému pro komunikaci s koncovými zařízeními obchodníků a práci se získanými daty i kontrolní postupy na straně Finanční a Celní správy tak, aby byla zabezpečena jeho bezpečnost, spolehlivost a dostatečná výkonnost. Co se týče počtu evidovaných transakcí a nutnosti fungování 24 hodin denně 7 dní v týdnu, bude se jednat v podmínkách státní správy ČR o zcela unikátní systém. Zásadní bude také dostatečná technická podpora (service desk, help desk) obchodníkům, včetně testovacího prostředí. S ohledem na rozsah daného projektu se předpokládá, že bude nezbytné do jisté míry posílit personální a administrativní vybavení zejména na straně GŘŘ a GŘC v souvislosti s očekávaným rozsahem kontrolní činnosti. Ačkoliv částečně budou požadované kapacity pokryty vlastními zdroji, nelze v současné době i v návaznosti na připravované další projekty a s tím související nárůst agendy považovat personální vybavení Finanční a Celní správy za dostatečné k efektivnímu plnění předpokládaných úkolů.

Lze očekávat počáteční náklady na vybudování systému v řádech až stovek miliónů Kč a náklady na provoz a administraci na straně státu, včetně kontrolní činnosti, v řádech desítek až stovek miliónů Kč. Zde se bude jednat např. o náklady na údržbu SW a HW systému pro komunikaci s koncovými zařízeními obchodníků a práci se získanými daty. Dále pak mzdové náklady zejména na pracovníky v oblasti kontroly, náklady na materiálně technické zabezpečení, na nájmy kanceláří včetně energií a služeb, spotřební materiál, zajištění provozu osobních automobilů souvisejících s kontrolní činností apod. V neposlední řadě je nutno počítat také s určitými náklady na kontrolní nákupy. Bez zabezpečení řádné kontroly a vymáhání přijatého opatření lze očekávat snížení jeho efektivity. Předpokladem je, že náklady na vybudování a správu systému dosáhnou nepatrné části daňového inkasa získaného působením jeho existence. Vedlejšími efekty mohou být dále například snížení administrativního zatížení podnikatelů prostřednictvím lepšího cílení a efektivity daňových kontrol na rizikové subjekty a do budoucna i další zjednodušení např. revize některých statistických zjišťování apod.

DOPADY ZAVEDENÍ ELEKTRONICKÉ EVIDENCE TRŽEB	Předpokládaný nárůst tržeb*	Předpokládaný nárůst tržeb (v mld. Kč)
---	-----------------------------	--

Maloobchod, kromě motorových vozidel	9,3%	104,5
Stravování a pohostinství	27,0%	16,1

Zdroj: ADIS, vlastní propočty MF

Poznámka: předpokládaný nárůst tržeb byl prozatím odvozen od chorvatských zkušeností se zavedením elektronické evidence tržeb, kdy v sektoru maloobchodu vzrostly tržby o 13,9 % a v sektoru stravování a pohostinství o 40,5 %. Tyto hodnoty byly přizpůsobeny podmínkám České republiky.

Při současném zastoupení plátců DPH v těchto dvou sektorech a při aplikaci průměrné sazby DPH za rok 2013 lze očekávat, že dodatečný příjem na DPH za sektor maloobchod, kromě motorových vozidel (NACE 47), by mohl činit cca 4,9 mld. Kč a za sektor stravování a pohostinství (NACE 56) by dodatečný příjem na DPH mohl činit 0,8 mld. Kč. Celkový reálně dosažitelný dodatečný příjem pouze za dva výše uvedené sektory by tak mohl být cca 5,7 mld. Kč.

Z hlediska čistého porovnání pouze měřitelných potenciálních výdajů a příjmů tak očekávané příjmy mnohonásobně a řádově převyšují předpokládané výdaje. Nezanedbatelné, byť těžko vyčíslitelné, jsou také další pozitivní dopady – zejména narovnání tržního prostředí.

(5) Implementace doporučené varianty a vynucování

5.1 Implementace

Za implementaci evidence tržeb podle chorvatského modelu je odpovědné Ministerstvo financí ČR ve spolupráci s Finanční správou. Za účelem implementace bude přijat zákon o evidenci tržeb a prováděcí vyhlášky, které stanoví výjimky z povinnosti evidence tržeb a nastaví technické parametry systému v návaznosti na realizované technické řešení.

Zvolená varianta je primárně závislá na odpovídajících informačních a komunikačních technologiích a na vybudování datového serveru Finanční správy a komunikačních kanálů pro povinné subjekty.

Vynucování nově stanovených pravidel bude probíhat prostřednictvím mechanismů stanovených v zákoně o evidenci tržeb, prostřednictvím standardních mechanismů obsažených v zákoně č. 280/2009 Sb., daňovém řádu, a dále skrze definici nových skutkových podstat správních deliktů a přestupků za využití zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích a zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu. Dozor nad aplikací zákona o evidenci tržeb povinnými subjekty bude vykonávat správce daně. Primárně se správce daně zaměří na kontrolu, zda si veškeré povinné subjekty pořídily odpovídající technické zařízení, které je v rámci své funkcionality schopno on-line komunikovat se serverem Finanční správy. V případě, že povinnost poříditi odpovídající pokladnu bude splněna, bude správce daně kontrolovat:

- 1.) že povinný subjekt vydal zákazníkovi účtenku o provedené transakci, která má náležitosti, které budou stanoveny zákonem a prováděcím předpisem,
- 2.) zároveň zjistí, zda povinný subjekt dostal povinnosti odeslat on-line údaje o transakci do datového centra Finanční správy.

Za účelem efektivní kontroly těchto povinností se předpokládá, že správci daně bude zákonem svěřena možnost provádět tzv. kontrolní nákup. Předpokládá se, že zaměstnanci správce daně budou dovybaveni odpovídajícím technickým zařízením. Toto zařízení musí být přenosné a musí umožňovat správci daně, aby okamžitě po provedení transakce mohl nahlédnout do databáze na serveru a zjistit, zda jsou tam informace o transakci uloženy nebo nikoliv. Předpokládá se, že o vzniku povinnosti evidovat tržby informuje povinný subjekt správce daně prostřednictvím přihlášky. Co bude předmětem příslušného formuláře, stanoví Ministerstvo financí prováděcím předpisem. Jednotlivé parametry přihlášení/oznámení/ohlášení budou identifikovány později, neboť se odvíjejí od technického řešení, které je doposud předmětem analýz.

Působnost v oblasti dozoru nad dodržováním povinností stanovených legislativou bude svěřena rovněž orgánům Celní správy České republiky.

Pro účely poradenství povinným subjektům ze strany státu počítá Ministerstvo financí s vybudováním informační webové stránky, na které budou k dispozici podrobné informace o fungování systému, požadavcích na povinné subjekty a průběžně zveřejňovaná upozornění a aktuality. Předpokládá se, že bude zřízena kontaktní emailová adresa a kontaktní telefonní linka k vyřizování dotazů. Seznámení nejen povinných subjektů ale též široké veřejnosti s projektem evidence tržeb bude cílem marketingové akce, s jejímž spuštěním Ministerstvo počítá od poloviny roku 2015 až do účinnosti nové právní úpravy.

Největším rizikem pro řádné fungování systému evidence tržeb je pozdní zprovoznění pilotní verze systému evidence tržeb a riziko nedostatečného kapacitního nastavení systému. Ministerstvo financí si je této skutečnosti vědomo a za účelem minimalizace rizik předpokládá dostatečně dlouhou legisvakanci lhůtu, v jejímž průběhu bude spuštěna testovací verze systému. Za účelem plynulejšího náběhu systému jak na straně státu, tak na straně povinných subjektů doporučuje Ministerstvo financí fázování náběhu povinných subjektů.

Předpokládá se, že povinnost evidovat tržby bude vznikat postupně, ve třech fázích (pravděpodobně s tříměsíčními odstupy):

- V 1. fázi** vznikne povinnost evidovat tržby osobám poskytujícím ubytovací a stravovací služby,
- v 2. fázi** vznikne povinnost evidovat tržby osobám podnikajícím v oblasti maloobchodu a velkoobchodu,
- v 3. fázi** pak bude povinnost uložena i dalším podnikatelským subjektům; za účelem maximálního efektu fázování i evidence tržeb bude provedena analýza rizikivosti jednotlivých subjektů. Všichni povinní podnikatelé by měli evidovat tržby nejpozději do tří let od účinnosti zákona o evidenci tržeb.

5.2 Vynucování

Bez zabezpečení řádné kontroly a vynucování přijatého opatření lze reálně očekávat snížení jeho efektivity.

V případě neplnění povinností vyplývajících ze zákona o evidenci tržeb bude splnění vynucováno prostřednictvím sankcí stanovených v zákoně o evidenci tržeb. Kontrolu budou provádět a pravomoc k uložení sankce budou mít Finanční správa a Celní správa.

Zákon o evidenci tržeb bude upravovat přestupky a správní delikty.

Pro přestupky se bude podpůrně vycházet z právní úpravy zákona č. 200/1990 Sb. o přestupcích. Zákon o přestupcích umožňuje uložení napomenutí, proto tento způsob sankcionování bude pro fyzické osoby nepodnikající přicházet v úvahu i v případě porušení povinností stanovených zákonem o evidenci tržeb.

V případě jak přestupku, tak správního deliktu, bude u povinného subjektu přicházet v úvahu uložení následujících sankcí:

- pokuta,
- uzavření provozovny na dobu určitou,
- zákaz činnosti na dobu určitou.

Předpokládá se, že zákon bude obsahovat následující skutkové podstaty:

- maření nebo stížení účelu evidence tržeb závažným způsobem,
- nezaslání datové zprávy o provedené transakci,
- nevydání účtenky s náležitostmi dle zákona o evidenci tržeb
- nevhodné nastavení pokladny tak, že nebude možné komunikovat se serverem Finanční správy on-line,
- nevyvěšení informačního oznámení, jehož obsahem je konstatování povinnosti evidovat tržby a vydávat účtenky dle zákona o evidenci tržeb,
- atd.

(6) Přezkum účinnosti regulace

Účinnost regulace bude možné prokazatelně ověřit až v druhém roce účinnosti, neboť lze konstatovat, že vzhledem ke splatnosti daně z příjmů se pozitivní rozpočtový dopad projeví až v následujícím roce po zavedení (cca březen až červen následujícího roku, kdy dochází k podání daňových přiznání).

Vzhledem k tomu, že uvedená problematika spadá do působnosti Ministerstva financí, předpokládá se, že ze strany Ministerstva financí budou vyhodnoceny dopady nové právní úpravy v oblasti šedé ekonomiky, efektivita pro boj s daňovými úniky, jakož i konkrétní dopady do výběru jednotlivých daní. Již nyní lze říci, že s ohledem na povahu navrhovaných opatření je predikce dopadů velmi obtížná, neboť tato opatření zasahují oblast šedé/černé ekonomiky a daňových úniků, které jsou z povahy věci statisticky nesledovatelné a skutečný rozsah je z principu skrytý. Odhady dopadů těchto opatření budou proto vždy jen rámcové. Navíc současně s budováním evidence tržeb přijímá Ministerstvo financí i další opatření v boji s daňovými úniky a bude tak těžké indikovat, jak se jednotlivá opatření podílejí na výsledném efektu. Co se týče dalších přijímaných opatření, jedná se zejména o zavedení kontrolního hlášení DPH, zpřísnění podmínek pro oprávněné příjemce pro opakované přijímání vybraných výrobků v režimu podmíněného osvobození od daně, rozšířením zboží, na které lze uvalit režim přenesení daňové povinnosti (reverse-charge) a zavedení režimu rychlé reakce v souvislosti s reverse-charge. Kromě výše uvedeného byla celá řada interních opatření nelegislativní povahy přijata ve Finanční správě.

Kromě pravidelných zjišťování Ministerstva financí bude možné některé informace o účinnosti regulace zjistit rovněž z činnosti Českého statistického úřadu.

Součástí přezkumu účinnosti regulace budou konzultace s odbornými a metodickými pracovníky a zúčastněnými profesními subjekty, i kontrolní činnosti příslušných kontrolních orgánů.

Zavedené mechanismy se dají v případě potřeby při zjištění nedostatků korigovat prostřednictvím provádění daného zákona (např. změna obsahu úctenky).

(7) Konzultace a zdroje dat

V rámci zajištění optimalizace nastavení systému elektronické evidence tržeb byly aspekty navrhované úpravy konzultovány se zástupci dotčených subjektů, různých profesních organizací, podnikatelských komor a svazů, a to jak z pohledu konkrétních vykonávaných podnikatelských aktivit majících svá specifika, tak v rámci zahraniční spolupráce i se zástupci orgánů státní správy Chorvatské republiky a Maďarské republiky. V návaznosti na prováděné průzkumy a konzultace Ministerstvo financí zjistilo, že řada podnikatelských subjektů a jejich svazů a komor je projektu evidence tržeb příznivě nakloněna, neboť si od něj slibuje narovnání tržního prostředí.

Pro získání relevantních informací byl zpracován dotazník, který byl rozeslán asociacím, svazům, komorám a oborovým organizacím v oblasti obchodu, služeb a dalších oblastech, kterých by se zavedení elektronické evidence tržeb dotýkalo. Pro zmapování daných segmentů trhu proběhla řada workshopů, kde byly jednotlivé aspekty diskutovány. Oslovená společenstva z velké části vyjádřila podporu na zavedení systému při nastavení optimálních podmínek.

Konzultace:

- Česká republika
 - Hospodářská komora ČR
 - Svaz průmyslu a dopravy České republiky,
 - Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR
 - Asociace lanové dopravy a Asociace bazénů a saun,
 - Asociace Českého tradičního obchodu,
 - Asociace osobního prodeje,
 - Asociace malých a středních podniků a živnostníků České republiky,
 - Rada hospodářské a sociální dohody České republiky,
 - Českomoravská konfederace odborových svazů,
 - společnost MasterCard
 - společnost Visa,
 - ICT Unie o.s.,
 - Český statistický úřad,
 - telekomunikační společnosti,
 - orgány státní správy,
 - sektor neziskových organizací.
- zahraničí
 - Ministerstvo financí a daňová správa Chorvatské republiky,
 - společnost APIS IT d.o.o. (APIS IT ltd.), Chorvatská republika,
 - Ministerstvo financí a daňová správa Maďarské republiky,
 - další dostupné zahraniční zkušenosti.

Zdroje dat:

- data poskytnutá Českým statistickým úřadem,
- veřejně dostupná data Sdružení pro bankovní karty,
- data a analýzy Ministerstva financí a daňové správy Chorvatské republiky,
- data a analýzy Ministerstva financí a daňové správy Maďarské republiky,
- veřejně dostupná data k implementaci registračních pokladen na Slovensku,
- analýzy Finanční správy České republiky,
- vlastní data a analýzy Ministerstva financí,
- vlastní zkušenosti a závěry Ministerstva financí a Finanční správy České republiky z přípravy implementace registračních pokladen (r. 2005),
- data z dotazníkových šetření od potenciálně dotčených subjektů.

(8) Kontakty na zpracovatele RIA

Mgr. Markéta Klozíková, tel. +420 257 044 006, e-mail: Marketa.Klozikova@mfcz.cz

Bc. Jana Pokorná, tel. +420 257 042 145, e-mail: Jana.Pokorna@mfcz.cz

Ing. Martin Šabo, +420 257 044 868, e-mail: Martin.Sabo@mfcz.cz

Mgr. Matěj Zýka, tel. +420 257 042 4564, e-mail: Matej.Zyka@mfcz.cz